

PHONG-HOÀ

Từ nhà kho Quán Ven Đường

TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ BA

16
trang

TÒA SOẠN VÀ TRỊ SỰ
Số 1, BOULEVARD CARNOT - HANOI
FONDATEUR DIRECTEUR POLITIQUE
NGUYỄN - XUÂN - MAI

DIRECTEUR :
NGUYỄN - TƯỜNG - TAM

REPOT LEVAL INDOCHINE N ^o 12/11	BẢO ĐỒNG ĐƯƠNG NGOẠI QUỐC	năm 3000 tháng 1 60 ngày 9 90	5000 2. 60 1. 40
--	---------------------------	-------------------------------------	------------------------

ADMINISTRATEUR GERANT
PHẠM-HỮU-NINH

YÊU ĐỜI

Cái bệnh chán đời là bệnh riêng cho hạng người có tri thức. Bệnh ấy từ các cụ nhỏ ta ngày trước, lan sang các ông nho sinh từ thời mới đây, rồi truyền sang bọn thiếu niên tây học bây giờ.

Nó đi rất mau như không có sức gì ngăn ngừa được.

Chúng quanh ta ồn ào những tiếng khoe công thân. Ta đứng lặng yên mà ngắm họ, thì thấy rõ như một bọn điên kêu gao một sự gì ở tận đầu đầu mà không được, cái chân nản buồn rầu thối lộ ra lời nói, câu vãn, như họ quên hẳn rằng họ dương sống đấy!

Trong bọn cũng có vài người bồn tinh vui vẻ, bết yếu lấy đời mình, nhưng không dám kêu to cho mọi người biết, giữ kín riêng một mình mình, rồi cũng ủa theo kêu gao với bọn kia, sợ họ cho mình trầu tục, không cao thượng, không biết nghĩ gì đến thời thế. Thành thử ra tiếng than khóc at cả cái tiếng kêu (vui) của một bọn ít người.

Yêu đời không phải là cho ở đời cái gì cũng hay cả, yêu đời cách ấy thời không có tiền bạc. Nhưng biết đời sướng lộn khổ, có hay lẫn giờ mà vẫn yêu đời, yêu đời chính vì đời như thế. Biết đời lắm vết dơ, nhưng không vì những vết dơ ấy mà chán nản, phải cứ vui vẻ tẩy sạch những vết đó đi. Có yêu đời

mới mong làm cho đời mỗi ngày một tốt đẹp hơn lên. Bao nhiêu công việc hay cho đời đều do ở những người yêu đời, nên đời làm ra cả.

Những người nào chán đời, cho đời là bề khổ mông mênh, sông là luy, chỉ còn một cách là « chết quách ngay đi cho nó xong chuyện ».

Nhưng vì họ chưa chắc đã thế, nên đến bây giờ họ vẫn còn sống đấy. Họ sống để họ reo vào óc người khác những mối sầu tưởng tượng, làm tiêu tên cả nghị lực.

Bao giờ cũng vậy, nói cho người khác biết rằng người ấy khổ đấy, thì họ dễ cảm, họ dễ hiểu mình, dễ thân với mình ngay. Nếu nói cho họ biết

rằng họ vui đấy, thì họ lấy làm khó chịu, nhưng không muốn mình đã động đến.

Tôi vẫn biết rằng ở đời không tránh khỏi những nỗi lo buồn, đau khổ, rồi lại cho rằng những cái đó làm cho đời đáng yêu hơn, mà cũng vì thế mình mới đáng sống ở đời để làm cho đời mình hơn lên.

Khốn một nỗi người mình dễ lấy buồn, lấy sầu làm thú. Phải có nghị lực lắm mới vượt bỏ được cái thú êm ái của sự sầu thảm nó cảm giác ta, phải có can đảm lắm mới có thể bình tĩnh mà nhìn ra cuộc đời, haic on mắt không bao giờ có ngăn lệ.

TỬ LINH

NAM-VIỆT KỶ QUAN

(dưới mắt Đông-Sơn)

số 1

Trên bờ hồ phố hàng Ngang, thầy tướng-số kiêm địa-lý : NGUYỄN-VĂN-VINH

BÔNG CỤC VÀNG

(1) Năm lên sáu, Trọng Đức vẫn còn ở Hanoi, tuy chàng đã nảy ý muốn đi Phú Thọ ngay chiều hôm dự Tết trà. Thật ra Văn-Khôi buồn, có cố giữ hạn ở lại cho vui, nhưng chính Trọng-Đức trong lòng rất nản, phân vân.

Từ khi chàng rời nơi thành thị rêu nhện lên quê trên Phú Thọ trong một cái ấp, rồi độ vài tuần mẫu, thì chàng thích đọc sách lắm, nhất là các sách có dính dáng tới khoa tâm lý. Ngoài các pho bản về khoa tâm lý, tủ sách của chàng lại có đủ các bộ tiểu thuyết của những nhà trước nhất chuyên rả xé căn rễ về tình tình con người.

Vì thế chàng vẽ chơi Hanoi nhân gặp một câu truyện chàng cho là câu truyện tâm lý nên chàng muốn ở lại để khảo cứu, để thí nghiệm xem những sự xảy ra có nhiều chỗ bợp với những truyện chàng đã đọc chăng, và tính tình người Anam có nhiều chỗ giống tính tình người Thái tây tả ở trong các sách chăng!

Những cô chỉ của chàng và những sự quan sát của chàng khi chàng đứng trước mặt cô Hồng, nhất là chàng đoán cái mộng « Bông cúc vàng » khiến ta tưởng chàng là một người đã làm quen với ái tình chiều lần rồi, nhưng mà không, chàng chưa hề yêu ai, có lẽ chưa hề được ai yêu. Khi còn tổng học ở các trường thì chàng chỉ biết có một việc học, khi về trông coi cái ấp của cha chàng một đi để lại cho, thì ngoài công việc lúa má, chè mẫu, chàng chỉ làm bạn với sách. Thành thử chàng quan sát tính tình người khác cũng là quan sát qua sách mà thôi. Những

1) Xem Phong-hoa số trước.

KHÁI-HUNG soạn

người thổ trước ở vùng chàng ở, chàng không hề để mắt quan sát tới. Cái đó, có lẽ là vì tính tình họ xa với tính tình những nân vật trong sách mà chàng thường đọc, nên một là chàng không thể biểu tấu được, hai là chàng cũng chẳng muốn mất công bắt trí thức tò mò nghĩ tới.

Nay một hoàn cảnh ở trong xã hội Việt nam cũng tương tự như các hoàn

Tranh vẽ của Đông-Son

hệ ở trong sách. Trọng Đức chưa được gần một người rĩa ở lên phải phụ nữ, hẳn một cách thân mật như đối với cô Hồng, vì thế cái tình tò mò quan sát chẳng bao lâu mà đổi ra lòng cảm động.

Hôm nay chàng hẹn Hồng ăn cơm sáng xong sẽ đến nhà Văn-Khôi, rồi cùng chàng đi cơ Yên phụ, trong khi Văn-Khôi ngủ trưa. Tuy mới gần một

sé ra xem: Trọng chỉ có vấn tất mấy giờng:

Thưa ông Trọng-Đức

Vì bạn vẽ cho xong bức tranh bông cúc đã lâu ngày, nên tôi không đến được, xin ông tha thứ cho. Năm giờ chiều tôi xin lại. Rồi ta rủ ông Văn Khôi cùng đi cho vui.

Kính thư
Hồng

Trọng Đức xem xong, sắp tu lại để xuống bàn, nhưng "Lá káo có bé mang thư:

—Thôi được, em về, đến năm giờ mới chị lại nhé.

Rồi chàng lẳng lặng ra hiên, ti tay trên lan can đứng ngắm hồ. Sóng tâm chàng như dương hàn tới việc gì nên cặp mắt lơ đãng nhìn vào vển.

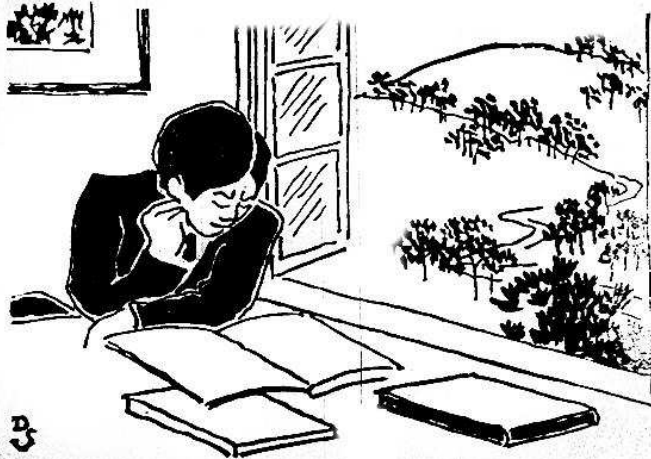
Chàng bỗng mỉm cười nói một mình: — Khéo nhé! Khéo lại lấy cái bệnh của Văn Khôi nhé.

Chàng nói thế, song chàng cũng chẳng biết cái bệnh ấy là bệnh gì, nên chàng lại phì cười, rồi vào ngăn sách lấy một quyển mở ra đọc... Chàng mở vội quá chẳng kịp xem quyển sách ấy là quyển sách gì, và khi đọc hết hai trang rồi, vẫn chẳng biết mình đọc những gì.

Lúc đó chàng tưởng tượng có người đứng sau lưng. Chàng quay phắt đầu, lại thì quả thực Văn Khôi đã thức giấc, mặc quần áo ngồi đứng nhìn chàng, mỉm cười, rồi hỏi:

— Anh xem quyển gì thế? Trọng Đức thấy bạn hỏi thì gập quyển sách lại, đọc tên chưa ở ngoài bia:

— Quyền Darseur mondain.
Văn Khôi cả cười: — Té ra anh đọc mà không biết đọc quyển gì!

cảnh ở trong sách Âu tây bỗng như đến biết như những điều chàng đã đọc.

Nhưng có phải chỉ vì thế, chỉ vì sự quan sát tâm lý mà chàng nản nã còn ở lại Hanoi chăng? Thực ra cái tình vui vẻ của cô Hồng cũng không phải không có ảnh hưởng tới sự do dự kia. Từ bé tới giờ ngoài những cô thiếu

giữ mà chàng đã có định mong đợi bản khoán...

Chàng ngồi ở ghế bành trong buồng khách, chốc chốc lại ngược mắt nhìn đồng hồ. Bỗng có tiếng gõ cửa se se. Chàng yên trí là Hồng, chạy vội ra mở cửa, thì một cô bé độ lên chín, tóc bỗ sỏa, đưa cho chàng một bức thư. Chàng

MÙA RẾT BẮT TỐI
Phôi yểu sinh ho, sớm không điều trị, lâu thành lao xuyên,
có một không hai

BỔ-PHẾ THÁNH DƯỢC

Trần đờm, trị ho, mất lao, hết xuyên, giúp ích cho người, công thật chẳng nhỏ, có dùng mới biết

Lọ con 0p.40
Lọ lớn 0p.80

ĐẠI-QUANG DƯỢC PHONG

47 phố Hàng Đường Hanoi — Giày nói số 805

Trọng Đức áp úng :
 - Có thể thực ! Anh ngủ...tôi ngồi một mình huấn qua... Vô quyền sách mở ra đọc cho qua thời giờ, nên cũng chẳng buồn nhìn xem là quyền gì.
 - Quyền tiền thuyết ấy của Bourget, chắc anh đã đọc rồi chứ.
 - Đã bao nhiêu lần thuyết của Bourget tôi đã đều đọc cả.
 Văn-Khôi lại cười:
 - Đọc rồi mà nay đã đọc lại hai trang vẫn còn chưa biết đọc quyền sách gì! Thế mà anh cứ mải tôi mơ mộng đấy!

Trọng-Đức cười gương, Văn-Khôi bỗng trông thấy cái phong bì đặt trên bàn, trở hỏi:
 - Chứ ai như chữ có Hồng ấy nhĩ?
 Trọng Đức đưa bức thư cho bạn.
 - Chính thể Cô Hồng bạn năm giờ sẽ đến cùng chúng ta đi chơi Yên-phụ... Vậy anh có đi được không?
 - Sao lại không đi được? Phải đấy, ta đi chơi!..

Chàng vừa nói dứt câu thì có tiếng cười khành khách ở phía cửa đáp lại, rồi có Hồng vui vẻ nhại Văn-Khôi:
 - Phải đấy, ta đi chơi.
 Trọng-Đức đứng dậy ra đón hỏi:
 - Sao cô bảo cô bạn không lại ngay được?

Hồng lại cười:
 - Thưa ông tôi cũng toàn về, nhưng chân quá về chẳng được, liền lại đây nói truyện cho đỡ buồn.

Trọng Đức như mới tìm ra được một tài liệu cho sự quan sát tâm lý, nghĩ thầm: «tinh tinh phù khinh đạm bạc»

Văn-Khôi xin lỗi vào phòng thay quần áo, ngồi một mình trước mặt Trọng-Đức, Hồng thì thăm hỏi:

- Câu truyện «Bông cúc vàng» ông tính hôm nay có nên làm theo như lời ông gián không? Trọng-Đức như quên bông cúc truyện, hỏi lại:
 - Tôi có giận cơ?..
 Hồng cười:

- Ông không quên nhĩ! Ông bảo tôi nhận là chính tay tôi cầm bông cúc vàng vào lọ mà.

- À tôi nhớ ra rồi, nhưng hãy thông thả.

Bỗng thấy Trọng-Đức đổi ý kiến thì có ráng nghĩ ngợi rồi mồm mím quay đi cười một mình, Trọng-Đức thì hèn lên - cái bẽn lẽn của một chàng trẻ tuổi không hay nói truyện với phụ nữ - ra chỗ mấy hát đứng lui húi chọn đĩa

Ta nữa nhạo ra rằng cái bẽn lẽn ấy hôm chàng mới gặp Hồng lần đầu chàng không hề để lộ ra nét mặt. Gì lẽ lúc đi chàng chỉ là một nhà khảo cứu đứng về phương diện khách quan. Nhưng nay chàng đã làm quen với cái bản tính vui cười, vui cười tự nhiên hay kiểu sức của một người đàn bà thì cái tính nhút nhát ngày thường lại thấy biểu lộ ra một cách rõ rệt.

Hồng thấy Trọng-Đức định vịn kèn hát thì gạt đi, mải nói rằng:
 - Thưa ông, ngồi nói truyện vui hơn. Trọng-Đức như mất hẳn cái tính tự nhiên mấy hôm trước, lại ngồi gần Hồng cái giọng run run trả lời:
 - Vàng thì nói truyện... nhưng nói truyện gì được?
 Hồng cười:

- Bữa nọ ông tự nhận là một củ sắn vui ở cát đồi Phú thọ, vậy ông nói truyện cảnh đồi, cảnh rừng cho tôi nghe với.

- Thưa có chả có gì đáng kể. Bấy giờ Văn-Khôi ở phòng ngủ đi ra cười bảo Hồng:

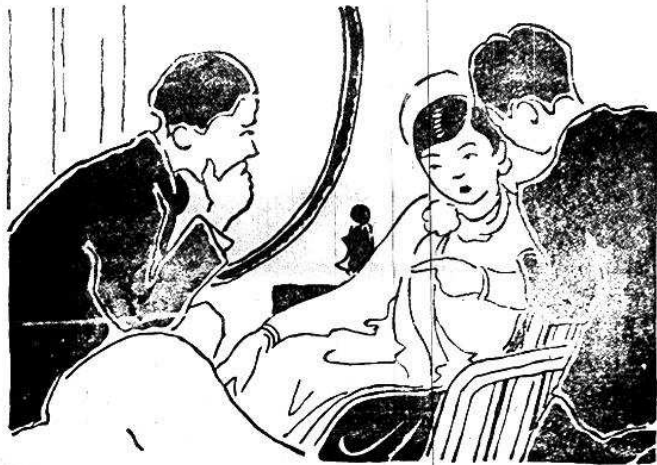
- Anh ấy nói dối đấy. Tôi đã lên chơi ấp anh ấy một lần rồi, nhiều cảnh nên thơ lắm, nhất là lối đi từ đường cái quan vào đến ấp thì lại đẹp lắm, qua đồi vượn suối, nhưng phải cái thiếu cái thú gặp ma nghịch tình cầm trộm bông cúc vàng vào lọ mà lại không cho người ta biết...
 Trọng Đức kinh ngạc, nhìn Hồng. Có cười nói:
 - Vàng, theo lời ông chỉ bảo, tôi đã kê thiên tiểu thuyết của ông cho ông

- Thời anh cho tôi về thôi.
 - Thì hãy ở chơi tôi mấy hôm nữa, về làm gì vội thế?
 - Vàng nhà lâu sốt ruột lắm, thế nào hôm nay cũng phải về chuyến xe năm rưỡi.

- Mai tôi cho ô-tô tiễn anh về ấp... Và chuyến xe năm rưỡi chỉ tới Việt-tri thôi.
 - Chính tôi còn phải qua Việt-tri có chút việc cần.

Hồng thấy Văn-Khôi cố giữ bạn mà bạn cứ tự chối mãi thì đỡ lời:
 - Thời ! thấy đề ông ấy về. Chắc ông ấy đi lâu ngày ở nhà bà ấy mong.

Văn khôi cười:
 - Anh ấy đã có vợ đâu.
 Hồng làm bộ ngạc nhiên.
 - Thế à ! ở nơi rừng xanh núi đỏ

Văn-Khôi nghe rồi, song tôi thuật lại hơi sai một chút là, chính tay tôi cầm mấy bông cúc vàng vào lọ thực, chứ không cần phải bịa như lời ông kể.

Trọng Đức không hiểu, đâm đâm nhìn Hồng như muốn hỏi xem sự ấy có thực không. Văn-Khôi bảo bạn:

- Anh tính thế thì có ấy có nghịch tình không. Làm tôi cứ mơ mộng mãi, nhưng xét ra thì có lẽ cũng tại tôi ốm, tinh thần mệt mỏi, nên mới nghĩ quần như thế.

Trọng khi Văn-Khôi nói, Trọng-Đức ngấm Hồng. Có mồm cười ngồi nhìn thấy học một cách nửa ra ầu yếm, nửa ra thương hại: Văn-Khôi lại tươi cười rồi luôn:

- Nhưng ta đi Yên-Phụ chứ?
 Trọng Đức thông thả trả lời:

thế mà không có bạn trăm năm tôi cũng buồn đấy, ông nhĩ.

Trọng Đức đáp:
 - Quen đi thì cũng chẳng buồn. Văn cũng như cô, cũng như anh Văn khôi chỉ thích bộ hoa, tôi chỉ mê sách. Sách chính là bạn trăm năm của tôi đó.

Hồng mỉm cười bảo Văn-khôi:
 - Chả chắc tôi nhĩ thế nhĩ!

Câu nói rất nhiều nghĩa, khiến Trọng Đức ngỡ ngàng nhìn hai người. Văn Khôi như giằng nghề cho bạn:

- Anh đã nuốt định đi về thì tôi cũng không dám giữ nữa, nhưng trước khi từ biệt nhau tôi xin có lời tạ trọng cảm ơn anh

- Tôi không hiểu sao anh lại cảm ơn tôi.

- Vì nhờ anh, nhờ khoa tâm lý của anh, tôi được biết một người rất có tinh thần cao thượng mà suốt nửa đời mơ mộng không tưởng tới.

Rồi quay về phía Hồng, chàng nói:
 - Tôi xin giới thiệu anh người vợ chưa cưới của tôi.

Hồng hai mắt đỏ đưng cúi mặt không nói gì. Hai giọt nước mắt long lanh ở cặp mí, như hai ngôi sao đang ẩn trong đám mây mờ

Văn-Khôi dự đoán bảo bạn:
 - Cái bạn phúc này là công tình của người bạn thân của tôi. Vậy thế nào anh cũng về ăn cưới chúng tôi nhé. Sáng hôm qua chúng tôi đã trình thím cô, vì có bố cõi cha mẹ và thím cô đã thuận lời cho chúng tôi lấy nhau.

Văn-Khôi nói luôn, sự sung sướng lộ hẳn trên nét mặt.
 Trọng-Đức, cặp mắt sáng quắc, tươi cười nhìn bạn, nói:

- Vàng tôi mừng anh chị nhé. Khi nào cưới đánh giầy thép tôi xin về ngay. Nhưng bây giờ thì tôi xin ra ga. Hồng quay đi lau nước mắt, rồi ngựa mặt nhìn Trọng-Đức, cười nói:

- Nhưng thưa ông bây giờ mới hơn ba giờ.
 Tôi lên phố sắm mấy thứ cần dùng. Rồi chàng vào buồng tha xếp hành lý, cáo từ đi thẳng.

Chàng đi hấp tấp như người đi trốn.
 (Hết)

KHÁI-HUNG

Kỳ sau sẽ bắt đầu đăng truyện
Nửa chừng xuân
 Xả hội tiểu thuyết
 của KHÁI HUNG
 Tranh vẽ của ĐÔNG-SƠN

Tết năm nay các ngài dùng
 giấy gì?

Giấy Kim-Thời
 (Marque, dessin et modèle déposés)

Kiểu rất đẹp, mũ lạng Hoa-kỳ rất tốt, đế cao-xu đen đúc ở bên Pháp, đi bền gấp bốn lần đế da hay đế crepe, không trượt và toẹt ra như đế crepe, trông đẹp và nhẹ như đế da, đi mưa không thấm nước. Giá rất hạ.

Bán buôn và bán lẻ:

VAN-TOAN

95, Phố Hàng Đào, 95
 HANOI

ANH MỸ-THUẬT
 Hiệu Khánh-Ký công-ty

3, Rue Borgnis Desbordes (Phố Tràng Thi số số cũ Hàng Trống)

Đã nổi danh ở Pháp và khắp cả cõi Đông-dương

Giá Quảng Cáo

Ảnh 13 x 18 cả khuôn và sous verre (Theo kiểu bên) 2p.00 1 cái

Ảnh 18 x 24 cả khuôn và sous verre (Theo kiểu bên) 3p.00 1 cái

Chuyên-môn làm ảnh Phóng Đại

30 x 40 cả khuôn giá từ 5p.00 đến 9p.00

50 x 60 -id- - 8p.00 - 15p.00

60 x 100 -id- - 15p.00 - 30p.00

Đại-lý: FILMS AFPA
 có ống kính rất sáng

Gởi dăm hay n. ảnh lại càng đẹp đàng đẹp như ảnh bên Âu Mỹ vậy.

Những việc chính cần biết trong tuần lễ này

TIN TRONG NƯỚC

Tên Nam giao

Muối — Đến 21 tháng hai ta nắm Qui-định (tức 16 Mars Nam-triều) sẽ cử hành lễ Nam-giao đã lễ giới đất. Các nghi thức đã bắt đầu soạn rất nhộn nhịp. Sẽ có một con voi kéo cỗ xe sơn son thiếp vàng để hóm hóm Hoành-thượng ngự từ cung ra dự lễ. Có chừng 10.000 người thuộc 9 ngành trong Lỗ tôn thất đi cầm cờ quạt bát bửu.

Một nhà nhiệt tình được bổ nhiệm

Vừa rồi một ban đồng nghiệp Pháp ở Saigon đã được hân-hành bổ-nhiệm đức Bào đại-đô-luê. Ngài tuyên bố sẽ tăng quyền nhà vua và hợp theo với Chánh-phủ bảo hộ, đương lo cải cách việc trong nước như dùng quốc ngữ thay chữ nôm trong các công văn, dùng xe hơi thay kiệu trong các lễ tế giao, lo việc p.đ. thông giáo dục chữ quốc ngữ trong khắp địa-giáo.

Ông già 117 tuổi được nhà vua chú ý đến

Quảng-Ngãi — Trong dịp ngự giá Nam-triều ở Quảng-ngãi vừa rồi Hoàng-thượng rất chú ý đến một ông già 117 tuổi mà còn khỏe mạnh, có thứ tám 67 tuổi, cháu nội đã 97 tuổi.

Một người lòa Việt nam chế được nhiều máy móc

Theo tin ban đồng nghiệp Đông-pháp một người lòa Việt-nam đã chế ra được

những máy móc như máy hơi, máy xay giã gạo, máy quạt, máy làm thuốc pháo, v.v. Hiện nay mới có máy hơi nước đã hoàn thành, còn các máy khác chưa xong vì nhà sáng kiến chưa đủ tiền giả thợ để đem các bộ phận máy về.

Người này được ông Delamaré, thanh tra lao động tới thăm và ban khen, hiện đã được quan Giám đốc sở Liêm-phong Đông-dương Mariy giúp cho nhiều tiền nhưng chưa đủ thực hành trí tuệ.

Người lòa quản làng Nguyệt-mã (tên Trịnh-xuyên huyện Vụ-bảo (Nam-dinh) nay mới 26 tuổi mà lòa từ thuở nhỏ hiện ngụ ở số nhà 42 hàng Đồng (Hanoi)

Dự án thương-ước Pháp-Hoa

Thương ước Việt-Hoa kỳ đã lâu mà chưa thi hành là vì có việc ngăn trở trong hai chính phủ Pháp-Hoa. Nay, nghe đâu điều đình đã xong nên thương ước đó nay mới sẽ thi hành tại Đông-dương.

Hai chính phủ Pháp-Hoa không được đánh thuế hàng hóa xuất cảng, nhập cảng và vào tài đặng hoặc là thứ quan thuế đã thi hành với các hàng hóa các nước khác.

Các hàng hóa Tàu như tơ lụa, đồ trang sức, đồ gia vị phải chịu thuế rất nhẹ còn như đồ kim khí da thuộc cá mắm, v.v. vẫn không phải chịu thuế.

Chính-phủ Nam-kinh được đặt lãnh-sự ở Hanoi, Hải-phong và Saigon.

Bắc-Kỳ Ai-Hữu Liên-Hiệp Hội

Hôm 12 Février 1933 Hội Ai-Hữu Liên-Hiệp các Viên chức bản xứ các công sở Bắc

Kỳ đã họp Đại-Hội Đồng bất thường để bàn về việc giảm lương.

Hội-Đồng đã định làm đơn kêu quan Toàn quyền về việc giảm lương, theo như nghị định ngày 19 Janvier 1933 vì nặng quá và xin bãi các đạo nghị định ngày 6 Octobre 1931 về tiền phụ cấp các viên chức ở các thành phố lớn.

Bắc-kỳ Ai-Hữu Liên-Hiệp Hội lại cáo

Trong sự giao-du của người dân ông dân bà khó lòng khỏi được chút ám muội

Thế mà không, cái tình bằng-bữu của Quân-Hiến và của Bich-Hà thật trong như tuyết, trắng như ngà, đáng làm gương cho kẻ trần-tục. Ai muốn hiểu thấu cái tâm-linh cao-thượng của hai nhà họa-sĩ ấy, xin lại nhà hát Tây, cửa hôm chủ nhật 5 Mars, tức là ngày mồng mười tháng hai ta đúng 3 giờ rưỡi.

Nghệ-Sĩ Hồn

3 đoạn của ông Vi-huyền Đức Do sinh-Viên trường Cao-Đẳng Luật điển giúp nạn dân Bình Định Phan-Thiết và Gia-lê-viện.

Song có cả kịch-tây do nam nữ sinh-viên Pháp trường Luật đống và một cuộc khiêu vũ rất nhã.

Mùa xuân phong-quang đậm-thắm các quý ông quý bà quý cô quá bộ lại thường xuân và làm phúc cho kẻ nghèo khổ.

Bản vẽ trước tai hiệu thuốc Vũ-đỗ Tháo Bản sinh viên trường Luật tổ chức

TIN NGOẠI QUỐC

Chính-trị nước Pháp

Chương trình tái cử nh của n.đ. các Galadier đã được trưng chữa

Paris 13-2 — Chương trình tái cử nh của n.đ. các Galadier đã được trưng chữa: 359 phiếu đối với 235 phiếu phủ quyết.

Chính-trị nước Đức

Hitler cố đống

Berlin — Hôm 15 février Thủ-tướng Hitler đã bắt đầu đi các tỉnh Stuttgart, Dortmund, Cologne, Frankfurt, Munich, Leipzig để diễn thuyết cố đống về việc bản cử ngày 5 Mars này.

Vấn đề Phi-luật tân

Không thừa nhận độc lập

Nước Mỹ bằng lòng cho Phi-luật-tân được độc lập tạm thời trong một hạn là 10 năm nhưng phải theo về kiểm sát của một viên kinh-lược và nguyên lão nghị viện Mỹ.

Trong thời kỳ đó Mỹ của Phi-luật-tân không được đi đ.đ. sang nước khác và hạn chế việc xuất công đường và dẫn đưa một năm chỉ được (t. sang Mỹ \$) 500 t.đ. đường và 20000 t.đ. dân thời.

Như vậy dân Phi-luật-tân được chút quyền về chính trị và thiệt lòn về kinh tế nếu đã không thừa nhận sự đ.đ. lập tạm thời ấy.

Cũng phải thời buổi kinh tế cần thiết là được giữ bình ổn.

SALON DE COIFFURE MODERNE

PHAM-MANH-KHA

80 Rue du Coton — Hanoi 80

Là Hiệu cắt tóc sang hơn mọi nơi, dùng toàn thợ khéo. Giá tiền rất hạ

Cắt tóc Op.15, Cạo râu Op.05, gội đầu Op.05, uốn tóc Op.80

Freltion eau de Cologne Op40

Giá hàng: 1 Thùng hai lần cắt tóc
1 Thùng Lễ hai lần cạo râu. Giá Op50

Muốn may được quần áo tây

Cho vừa ý xin mời lại

Hiệu TAN-THỊNH

Trước ở Hàng-Đào 107 Nay đơn sang Hàng-Quạt 21 Hanoi

Hàng mùa nực đủ các thứ

Vẻ ảnh truyền thần lạng thần hạ mực tấu

Thật giống, thật khéo Không phải mẫu

ảnh 50 x 60 2p90

Ở xa xin gửi ảnh mẫu về cho

M. TRUONG-TRONG-BINH

Office Indochnois du Travail

81 Route Mandarine Hanoi

Có nhận gửi hình ảnh các nơi theo lối hàng hóa giao ngân.

Các thứ hàng tạp hóa bán tại hiệu Vĩnh-Thịnh 151 hàng Hàng đã lòng được Quý khách công nhận là tốt và giẻ. Nhân dịp Tết lại có bán thêm các thứ rượu mùi, nước hoa, phấn, Cotty, kem Tokalon.

Tại hiệu Vĩnh Thịnh

Lại còn cả các thứ đồ dùng về mùa Tết nhất là khăn, quần áo, ông.

KIM-HUNG

104 Bis ROUTE DE HUÉ - HANOI

Thê nào là

« Phòng - Tịch »

Bệnh Phòng-Tịch dân ông, dân bà sức lực yếu (hường hay bị, từ 26 đến 60 tuổi) tuổi hay bị ốm. 1. Vì cơm no rượu say với ham tình dục; 2. Ăn xéng đi ngủ hay đi tắm ngay nên thụ bệnh, 3. Là phòng-tịch. Khi làm bệnh thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn thì ợ, hướng đau bụng, đau lưng, chân tay mỏi mệt. Bị lâu năm, sắc mặt vàng, đờ bụng gầy. Mỗi, uống 1, 2 liều, lâu, uống 4, 5 liều phòng-Tịch thần dược Con Chim không cóng phạt, đáng bệnh ất thấy dễ chịu hoặc khỏi ngay. Mỗi liều chia hai bên uống.

Giá Op40

VŨ ĐÌNH-TÂN

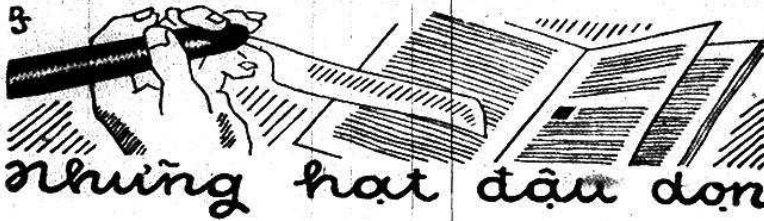
178 bis, Route Lach-tray — Haiphong
Ấn Từ Kim Thiên năm 1926

Các nơi đại-lý

HANOI: M. Hiền 22 bis phố Huế; Trần-vào Huân 99 phố Mới, Quảng-tiên-Kỳ 44 phố hàng Lọng, Nguyễn-ngọc-Linh 25 phố hàng Bông — HÀ-ĐÔNG: Hiệu Nam-Thọ Chợ Bưởi, Bảo-Châu Photo, phố Bruxelles, Hàng Pháo ở Chợ Tia — NAM-ĐÌNH: Hiệu Ich sinh-vương 19 phố Khách, Hưng-Long 9 Nang-Tĩnh — HÀI-DƯƠNG: Hiệu Chi-Lan 11 Đông-Thị — BẮC-NINH: Vinh-sinh 123 Tiễn-an — SONTAY: Vạn-Thành 27 Mậu-Tịch — HAIPHONG: Hiệu Nam-Tân bán sách vở 48 phố Bonnal — VINH: Sinh-buy phố gare — HUẾ: Vinh-tường 49 Gia-long SAIGON: Hưng-vương 12 Espéne
Các tỉnh trong Trung-kỳ có đại lý bán.

Đông - Mỹ

Nickelage emailage au pour réparation des cycles
54 rue du Papier, Hanoi

Trong bát chè nhà

1. Dưới hay giời

Ông (ban hay tía những hạt đậu đen như Nhất đao cạo) có thư trách Nhất đao cạo đã gờ lý sự « bự » ra để bênh vực Khai-hung và Bảo-sơn.

Vâng, thì xin theo lời ông ban vô danh, từ nay Phong-hóa chỉ viết dưới chứ không viết chữ giời nữa: dưới báp, dưới thê v. dưới trời, dưới bóng hoa đào. Ông ban bằng lòng nhé.

2. Một hay hai ?

Ông ban vô danh lại mách :

« Số báo 3 Février, trang thứ tám, cột thứ ba, đầu đề: « Hai truyện ngắn đề ràng mình » mà chỉ có một truyện... »

Ông nói chi phải: một là một chứ không thể là hai được. Vậy thì là một truyện ngắn đề ràng mình đây! Xin lỗi ông ban cùng đợc giả-Rõ khờ, bác thợ xếp chữ đánh vừa thể nào lại ra h, a, ba, i một nặng một được.

3 Hai bân chân phải

Trong bức tranh « su từ lễ hũ » ở trang đầu số báo 32 Đông-sơn vẽ người đàn bà có hai bân chân phải. Hay đàn bà su từ có thể có hai chân phải ?

Chớp vang

Trích ở truyện (Người trong mộng) của Ngô-bào số 1639:

Sấm chớp vang trời

Tương chỉ sấm mới vang trời thôi, chứ chớp cũng vang trời à ?

Khoa-học thông thái

Trích trong tạp: Danh-từ khoa-học (Khoa-học số 40).

Các từ tiếng Âu-mỹ nguyên thuộc về loài Indo européan và loài la-tanh.

Thưa ông Jot, « loài la-tanh » chính là một từ tiếng Âu tây và cũng nguyên thuộc về loài Indo-européan đấy!

Ghê nỡ

Trích ở báo Khoa-học số 49 trang 16 :

Về mùa đông chân ít tắm thường mắc bệnh ghê nỡ..

Xia hiền nhảm là ghê nỡ. Nếu tác giả bài ấy viết sai một lần thì có thể đỡ tội cho thợ xếp chữ được. Nhưng không trong loan bài có hai chữ lờ thì viết lầm cả hai ra chữ nỡ.

Sáo hết chữ nôi

Trích trong bài xã thuyết của báo Đông-phương số 825 :

Các ngọn trào mời bên ngoài chân vào đánh tan cái óc mê mộng ngàn năm.

Ngọn trào mời làm thế nào mà lại đánh tan được cái óc mê mộng?

Tiếng chuẩn chuẩn vỗ tổ

Trích ở bài xã thuyết Tân-thạch số 59.

Cánh bãi chiến trường, tiếng tù bay và va như chuẩn chuẩn vỗ tổ.

Không, tiếng tù bay và va to hơn tiếng chuẩn chuẩn vỗ tổ mới tí.

NHẤT-GIAO-CAO

Kể từ 1er Janvier 1932

200 SỐ BIỂU...

« Ai sẽ chúng ? » ?

Số đầu : 1 cái xe đạp đúng giá 50p00
Số thứ nhì : 1 cái xe đạp đúng giá 30p00
Các Ngải có xe đạp xe rã đem lại mua sơn, chữa, hoặc mua hàng ở hiệu Đông-Mỹ 64 Hàng Giấy, từ 6p00 giờ lên bán hiệu xin biểu một số.

Mách dùm

— Bác đi đâu mà vội thế?
— Tôi đi mời cụ lang Nguyễn-ngọc-Côn ở 26 phố nhà Hỏa về thăm cụ cháu vì có ông bạn mách tôi rằng cụ Lang Côn là một nhà chuyên-trị chữa bệnh người nhớn và trẻ con rất thần hiệu.

TA TÂY

Xưa nay hàng hơ...
gi của ta làm cũng
có phần kém hàng
của tây nhưng áo
pull-over của hiệu
CỰ - CHUNG đệt
có phần xuất sắc
chẳng kém hàng
của tây chút nào.

CỰ - CHUNG

63 Rue de la Citadelle Hanoi

Phòng khám bệnh

của Bác-sỹ Nguyễn-văn-Luyện

N° 8 Rue de la Citadelle — Hanoi

Téléphone 304

Có chữa bệnh bằng điện — Có phòng thử vi-trùng. Chuyên-chữa bệnh đàn bà, trẻ con. Nhà ở phố đường Thành (hay cửa Đông, hàng Đa sau phố xe Đều) gần trường Cửa Đông Hanoi.

Các thứ hàng tạp hóa bán tại hiệu Vĩnh-Thịnh 154 hàng Bông đã từng được Quý khách công nhận là tốt và giẻ. Nhân dịp Tết lại có bán thêm các c.c. thứ rượu mùi, nước hoa, phấn Cotty, kem Tokalon.

Tại hiệu Vĩnh Thịnh

Lại còn cả các thứ áo dùng về mùa rét, nhất là khăn quàng đàn ông

Một cuộc hát quan họ

cuộc hát mời nhóm

a ói a đang mần mồng

ình bằng dờ nạng

Nam — « ói a, Trông em rõ tình
Hàm răng cực đẹp cười sinh hát rộn.
Nữ — (ói a tình bằng) Tạo-hóa trẻ
con,
Sinh ra vốn vậy phỏng còn biết sao?

Nam — (a ói a) đất thấp giới cao.
Trách thì phỏng có ích nào cho thân
Nữ — (tình bằng a ói a) Đứng cần
phần trần.
Vậy mong chỉ bảo em thân này!

Nam — (a ói a) Đến Nhà giồng
răng Trần-quang-Minh hiệu ở đường
hàng Bông
Số (trăm chín chín (N° 199) mà giồng.
Tại tỉnh Hanoi ai không nghe đồn.
Giờng răng ăn nói ôn tồn.
Ta cùng đi ảnh xem tôn về người
(ót a tình bằng) nhớ lấy em oi....

KHOA HỌC

Cách cười

(Tiếp theo kỳ trước)

Cười nụ không lợi gì vì không động chạm gì đến các cơ thể trong người, trừ ra cái môi.

Cười gương, cười nhạt đều là những cái cười dối giả, không bổ ích lắm cho tinh thần, thân thể. Cười thâm ai cũng biết là vô dụng lắm!

Chỉ có cái cười thành thật, cái cười theo ý muốn của mình, cái cười hồ hởi cười cái răng--nói là 10 cho gọn, chứ bỏ nhiều--là có ích, là có giá trị như nghìn vàng thôi! Vì chỉ cái cười ấy mới là môn thể thao của phổi, của hoành cách mô, của dạ dày, của gan của mạch... máu, v.v... Nhà giải phẫu trúc danh Chi-vasse (?) khuyến ta rằng: « các ngài hay khuyến khích con các ngài nên vui vẻ và cười nức nở lên, một cái cười thành thật làm ngực nở nang và máu tuần hoàn được. Tôi không nói là cười nụ, cười thâm đâu, nhưng cười sao cho vang nhà... Một cái cười vui vẻ là một điều nhất thú vị (encouragez votre enfant à être gai et à rire à gorge déployée, un bon rire franc développe la poitrine et fait circuler le sang, je n'entends pas qu'il rie sous

rape, mais d'un bon rire qui résonne dans toute la maison... Un rire joyeux est une harmonie délicieuse. D'après O. S. Marden».

Đấy cũng chẳng khác ý người nước ta: «chàng cười nửa miệng, thiếp tôi vui nổi gì! hay là «bề ngoài cười nụ bề trong khóc thầm!»

Thế cũng đã đủ khuyến ta nên cười «ở miệng», cười một cách thật thoải mái vui vẻ.

Còn như mục đích của cái cười, ta cho là quan hệ nhỏ. Cốt sao cười cho vui vẻ trong lòng, tươi tỉnh ngoài mắt là được.

Biết cách cười rồi, ta có dịp cười cứ cười. Nếu không ta cần phải tạo lấy dịp, làm ra có, mà cười, ít ra mỗi ngày một lần!

Cứ thế, rồi ra đỡ ai bảo được ta tin đời là bề khổ! Mà ta sẽ quên mất số nhà quan thầy thuốc quen!

VÂN-HẠC

Shu nữ.

Chị em nên tươi cười, nên đọc những văn vui vẻ

Một cô con gái trẻ tươi tỉnh, cặp mắt long lanh, trên môi lúc nào cũng thoáng có nụ cười, bao giờ cũng dễ dàng yêu, đồng mến hơn một cô đạo mạo nghiêm trang như cụ đồ nho, hay là rừ như lâu chưỡi phải bão. Ai cũng ưa cũng thích người vui tính. Gần người vui tính mình thấy khoan khoái, hơn hẳn gần người buồn như gần nước đá, lạnh buốt cả người, ai mà chịu nổi.

Đó, sự vui có ảnh hưởng tới sự giao thiệp như thế đó. Mà sự vui của chị em, lại cần cần thiết, cũng có ảnh hưởng chế thân thể chị em, cho những người xung quanh chị em lắm nữa.

Vui vẻ, chị em ưa hoạt động, ưa làm công việc gia đình em khỏe khoắn, không bị cơn ma bệnh dân vật, mà khỏe khoắn hơn thể lực là khỏe khoắn tâm hồn: gặp sự khó khăn đau đớn vẫn giữ được thái độ vui vẻ, không núng trĩ.

Có con gái tươi cười làm cho gia đình vui vẻ đầm ấm. Cha mẹ anh em có điều chỉ xích mích giận hơn nhau thì nói đùa

người này một câu, người nọ một câu, khiến phải cùng nhau hòa thuận lại. Con gì sung sướng bằng người đàn ông đi làm về, đang mệt nhọc bức mình với người trên, mà thấy người vợ tươi cười hoan hỉ đứng chờ cơm mình ở cửa. Thôi bao nhiêu những nỗi mệt nhọc tức bức đều tiêu tan cả, trong lòng thư thái nhẹ nhàng rồi lại phấn chấn làm lung. An ủi chồng trong khi thất tri, khuyến khích chồng lúc nản lòng bằng nụ cười đôi ngót tưởng không còn gì điều hơn. Những bà mà đức ông chồng hay miết mãi nơi ca trường làm quan cho nên ghen tức rầm rĩ, nên tươi cười ngọt ngào bước đến chồng, nên lo sao cho gia đình được vui vẻ đầm ấm. Thấy nơi chứa nộ của mình không lạnh lẽo buồn hèn thì cười ông dần có bị ai ép buộc cũng không bước đến ca trường làm quan nữa vì mục đích đến những nơi đó cũng chỉ tìm những thú vui mà thôi.

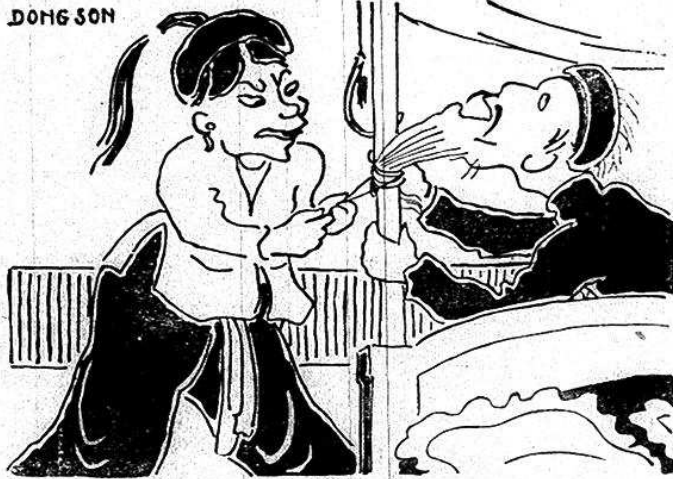
Biết bao nhiêu chị em không chịu hiểu như thế, cứ tâm bộ mặt nghiêm trang, cứ tự mình hăm mình vào cảnh sầu, chán nản cả công việc, thân thể yếu dần, tâm hồn mềm dẹt, làm buồn lòng cả người xung quanh. Nỗi buồn của chị em do hoàn cảnh thì rất ít mà phần nhiều là do những cuốn tiểu thuyết «lẻ» cả. Muốn trừ tuyệt các hạng văn sĩ, nữ sĩ đem cái «sầu tưởng tượng» đặt ra vào tên rồi để «âm lạnh lòng băng giá» của chị em thì phải lo thể những thứ văn sầu bằng một thứ văn vui vẻ, thứ văn đó lang văn Việt nam sản xuất chưa được mấy, có mươi cuốn thì toàn là ngôn chơi tình nghịch của các người xưa. Đọc không hỏng thú gì.

Phong-hóa ra đời có một lối văn chau phuồng dân dị mà vui vẻ, những thời hư tục xấu, những nhân vật mà Phong-hóa chêm điểm toàn là dương thái, chị em thường thấy cả, nên Phong-hóa rất được chị em hoan nghênh. Học Phong-hóa luôn, nhớ những câu văn vui vẻ, chị em khỏi bị các tác văn sầu khổ làm gục gục làm lụn chí em, làm tiêu rĩ về mặt thanh xuân của chị em.

THUY LIỆU

Lấy Kiều

DONG SON

— Một giấy một buộc ai giằng cho ra!

Sách mới in rồi :

AI muốn chữa khỏi bệnh mà không phải dùng thuốc.

AI muốn biết phép tiên là màu nhiệm thế nào?

NÊN MUA NGAY CUỐN SÁCH

THỜI - MIỀN NHẬT - BẢN

Nghiệm theo phương pháp của Đức (Alle magne)

Chuyên chữa các chứng bệnh Già Op60. Ở xa mua thêm cước Op20. Thơ và Mandat để cho nhà xuất bản như vậy

NHẬT - NAM - THƯ QUẢN HANOI

Muốn được như liền

Phải học thời miền mới được

Sách dạy thời-miền thuật đã in ra năm cuốn từ số 1 đến số V giá 2p00. Ở xa mua, thêm cước Op30. Mua riêng từng cuốn cũng được. Mua buôn, mua lẻ. Thơ và mandat chỉ để cho nhà xuất-bản NHẬT-NAM THƯ-QUẢN, HANOI.

Làm giầu mấy chốc

Mơ - Phạm-là pno ruộm bờ hồ khéo thật, khăn mầu cà-phê sữa mà nếm như cà-phê sữa thật.

Câu - May nhĩ! Sáng dùng khăn Phạm-Tà yếm tâm, ăn cơm với cá gỗ mà làm gì chả chóng giầu.

Xin chú ý đến Ga Mới đầu cầu Paul Doumer Hanoi

Ở ngõ hàng Khoai (Rue Durantony) cạnh Gare Mới Đầu Cầu Hanoi số 54 và 56, téléphone số 268, có một xưởng nhận khoán làm các nhà, cửa, đồ sắt và bán các thực gỗ: cây phiến và xê, (có xiêng máy cưa làm các thứ cửa, liteaux, lattis, các cái cửa li chớp và cọc.) giá hạ nhất ngoài Bắc, công việc làm rất nhanh chóng được vừa ý các quý khách.

Các quý khách cần sự gì về việc mộc thì đặt ngay cho bản hiệu vừa khỏi mất thì giờ mà lại có phần lợi.

Ở ngoài ga-Hanoi lúc nào cũng có gỗ về bán.

Bản hiệu xin khai một vài thứ và bán chiếu khách trong ít lâu như lim một thước giải:

Rủi lợp ngói 0m.027x0,027 Giá 0p056

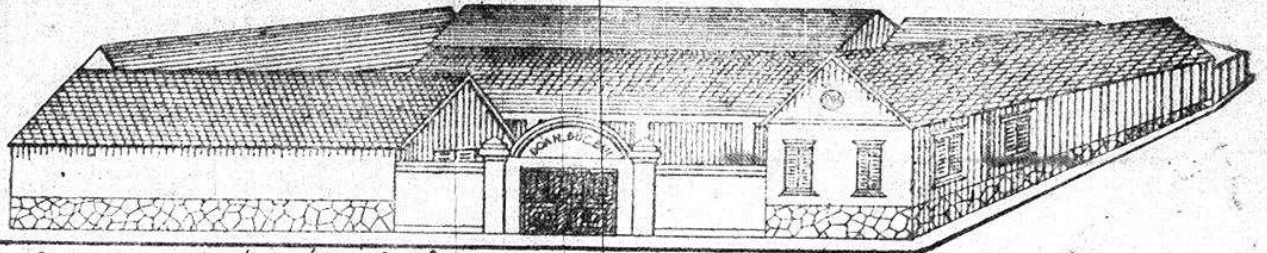
Lattis 0m027x0,010 Giá 0p30.

Bản hiệu xin mách dùm các quý khách cần sự gì về việc làm nhà, và biện pháp cần các thợ mộc và thợ nề để đến mừng 10 tháng riêng Annam thì bản hiệu mở cửa hàng.

Kính cáo: Nguyễn-văn-Chúc Entrepreneur à Hanoi

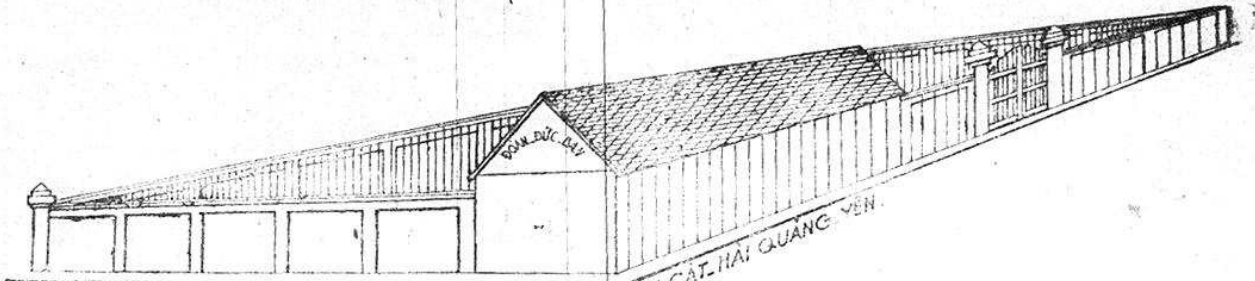

Cửa hàng bán
Nước Mắm
 32 Phố bờ sông
 Hàng Nâu
 (Quai Clémenceau)
 HANOI

XUỐNG LỘC NƯỚC MẮM TRẮNG CỦA M. ĐOÀN ĐỨC BAN TẠI CÁT HẢI QUẢNG YÊN

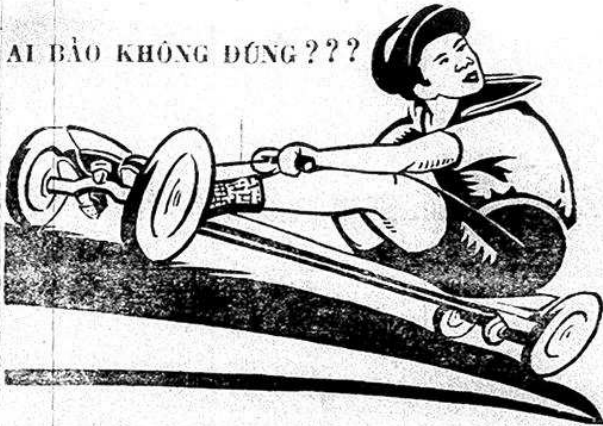
Phố bốn
 Tàu Thủy
 Rue Maréchal Foch
 HAIPHONG

XUỐNG PHỒI CÁ CHUA M. ĐOÀN ĐỨC BAN TẠI CÁT HẢI QUẢNG YÊN

Cửa hàng và xưởng mắm do M. Đoàn Đức Ban quản trị lấy

AI BÀO KHÔNG ĐÚNG ???

« AUTO FORG » là một thứ đồ chơi rất thích hợp cho trẻ con, vì nó
 êm cho:

- Bắp thịt nở nang
- Tinh thần sáng khoái
- Gân cốt cứng cáp
- Tiểu hóa dễ dàng

Chơi « AUTO FORG » không có gì là nguy hiểm, người sẽ được khỏe
 mạnh, nhanh nhẹn, lại thêm nên can đảm.

Ai cho những điều kể trên là không đúng, xin mời lại thí nghiệm tại:

Hiệu Phúc Long

43 - Phố Hàng Đậu Hanoi - giấy nói: số 251

Bán buôn và Bán lẻ

NÊN HÚT THUỐC THƠM

SWEET
 CAPORAL

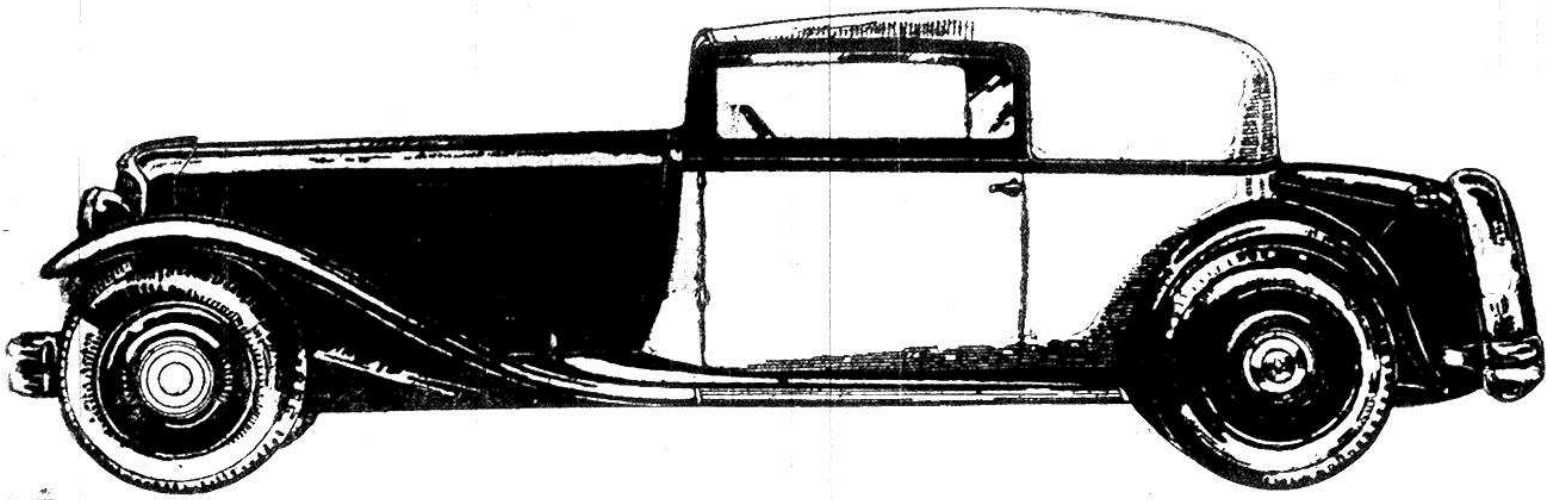
HIỆU

\$
 0,15

COMPAGNIE COLONIALE TABAC

TAN-THANH
 145 HÀNG BẠC HANOI
 ĐỒNG CHỮA VÀ BÁN
 ĐỒ ĐỒ PHỤ TÙNG
XE TAY
 KIỂU MỚI
 GIANG ĐẸP
 GIÁ DẸ

CHÍNH THỰC XE CỦA PHÁP
MÀ CÁC NGÀI HOAN NGHÊNH HƠN CẢ

Xe Nerva Sport

hiêu RENAULT

8 máy một hàng

STAI

HANOI-HAIPHONG

ĐẠI-LÝ ĐỘC-QUYỀN

Le Gérant : Phạm-hữu-Minh

Certifié l'insertion
Le gérant

Imp. Moderne 62 Hàng Bạc Hanoi

DI NGHE ÔNG NGUYỄN-CÔNG-TIÊU DIỄN THUYẾT

Bước vào, thính giả đã đông. Diễn giả đứng lắp bắp: «muốn bảo vệ tính mệnh, khi loài rùa gặp nạn thì rút cổ, co chân, thu mình vào mai, trừ có điện hay lửa mới chịu thò đầu ra. Nhưng dùng cách ấy thì già man quí, vậy để xin các ngài...» Giã man thật, nhưng nghe như mỗi lần có người đến thăm Thủy-tiên-trang thì ông Tiêu chăm một que riêm đốt lưng con rùa của ông.

Còn nhiều loài ăn mình như sâu hình lá, cánh cây, chim màu bùn. Nhất là loài rồng đất ở Việt-yên lại

có cái đặc sắc là đổi màu da được. Những loài ăn mình như vậy không phải vì nhữn, sợ người ta trông thấy mình đâu. Chỉ vì yếu ớt mà giới phò cho cách ăn mình tự nhiên ấy để loài khác khỏi thịt đấy thôi.

Về cách sinh hoạt của các loài rất bí hiểm như ong, muỗi, rươi, cá-cuống, thính giả đều được nghe rõ ràng, cá đến như loài rệp không biết ghen vì không cần đực cũng sinh nở được.

Những sự kỳ quan khác như: con chó, con gà, ba ba, con cóc, búng mọc, búng cau, như gà năm ngọc

hành, cây chuối 51 buồng... không sót thứ gì. Ông lại kể cho biết cây «đoan trường thảo» ở Sá-bã, có chất độc, chỉ sơ ba lá là chết. Ông không biết đây chứ ở Cao-băng có cây «ngôn bơ» có náo hơn duyên. Tội phàn, không cần phải Trúc-bạch. Hoàn-kiểm, chỉ ném cho một lá đã thấy nhe răng.

Nói tóm lại, thính giả hôm qua được nghe nhiều sự lạ. Nhưng ấy chỉ riêng về thính giả nào không mua báo Khoa-Học hay chưa đến Thủy-tiên-trang lần nào. Còn người khác thì... như người quay cái đĩa

hát đã mòn. Lúc tan có mấy câu kết: «sự kỳ quan trong sử-tru còn rộng, nhưng ta hãy tạm kể mấy câu đó thôi». Phải, nếu kể nữa thì báo Khoa-học xuất bản giấy trắng ư? nhưng thực, tất cả những sự kỳ quan ông đã kể cũng chưa kỳ bằng ông không nói đến li với, beo hoa dẫu và thủy tiên (chưa mọc), chưa kỳ bằng ông không nói hàng thính giả có ông Nguyễn-vấn-Tổ trưởng bác-cổ mới cất bỏ cái «bỏ chấy». Đó mới là một câu kỳ quan!

NHẤT-SÁCH

Bài ca chợ phiên

Hai hào về chợ «Phiên»,
Vui chơi cho đáng đồng tiền liêu pha,
Bước vào gặp á gấn hoa,
«Tiến» lên cũng giữ lại ra thêm phiên.
Bên này anh «Qui» anh «Viên»,
Án kia chị «Nguyệt» chị «Xuyến» chào cười.

Vào ra chật ních những người,
Túng đi ném lại lời bới cánh hoa.
Này giun dẫu vô lậu ta,
Còn quyền kiếm thuật «Dinh» ba, hơn người.

Vng nghe câu truyện bên lại,
Qua «Nghiem» hình bánh chẳng ai muốn vào.

Thả cá, dáo đĩa vui sao,
Mắt su mà được biết bao nụ cười,
Nữ công gian ấy mới tươi.

Chợ phiên

Kẹo ngon, bánh lạ, đàn rudi mẹ man,
La liệt đủ thứ trên bàn,
Áo đan, quần nịt, khăn san, thêu cườm,
Cỏ nào đứng đó cũng thơm,
Ai mà liếc lăm có thơm lại luôn.

Các cô có bán lời buồn,
Đề mai tan chợ khi buồn cho ai.
Chợ phiên thực đã chiều người,
Quý tiểu chợ phiên khách

Phụ-nữ Thề thao

Các đèn sira lễ Thượng nguyên,
«Con công, đề từ» đưa chen tối ngày.
Xỉt bao cánh lá, trò hay,
Bên kia ông ọ, bên này ẹ a!

Dâng sao rải hạn bao nhà?
Mong cho gia trạch đều hòa, tốt tươi.
Hình nhân thế mạng những ai,
Giá kia đổi đời mệnh người thế a?...

Nhìn nhớ ngôi lốt một bà,
Khàn xanh, áo đỏ coi ra cũng tình.
Liều to truyền bảo liên thanh,
«Miệng trần, bông thành» loanh quanh
nực cười.

Hai bên hầu cận râm người,
Suýt sủa khủn vãi những nhời nhỏ to,
Hết bông cựa, đến bông cỏ,
Kể khoe điệu múa, người phở giáng ném.

Châu quan lợn vừa mới lên,
Tiếp theo giá mầu ở trên thượng ngàn,
Khi nhũy mùa, lúc «bơi khan»,
Dịp dưng theo với cung dân thấp cao.

Mừng thăm «phụ nữ thề thao»
Cái môn bơi, nhũy nhỡ nào kém ai.
Rồi ra hẳn được hơn người,
Điền kinh rạng vẻ giống người Việt-nam.
TAO-TH

Sách dạy đàn lồi mồi

(dễ học chóng hiểu hơn nốt đơn tây)
Vi ai cũng phàn nàn rằng tốn tiền lại phí công vô ích về sách đàn, bởi thế nên quyển «TÂN ĐIỀU CẦM» mới ra đời do một nhà danh-cầm nhất ở Nam-kỳ là Hồ-kim-Chi biên-sinh làm pbea dụng công khảo cứu ra một phương pháp rất mới mẻ, nay đã được hoàn toàn đặc sắc để hiến các bạn tri-âm.

Có đủ các bài Saigon bài Huế và bài tàu láy, nan, bắc, có cả bài ca chính tay tác giả soạn ra toàn là văn chương về luân-lý chắc chắn từ xưa đến nay chưa hề có quyển sách nào dạy đàn bằng một như thế bao giờ.

Khuôn khổ 31x21, bìa cứng, giấy tốt, dấu (nét) rất rõ ràng. Vào khoảng từ 1 đến 10 Mars 1933 sẽ có bán tại nhà in-giác bô-hồ và các hàng sách khác.

Có gửi bán tại Tin-dức thư-xã Saigon.

Thơm nhất thế giới

NƯỚC HOA HIỆU CON VOI

Jasmin, Violette, Quelques Fleurs, Fleur d'Amour, Narcisse Noir, Rose Menthe.

1 lọ 3 grammes Op20,	1 tá 1p80,	10 tá 17p00,
1 lọ 6 grammes Op30,	1 tá 2p70,	10 tá 62p00
1 lọ 20 grammes Op70,	1 tá 6p30,	10 tá 62p00

PHÚC-LỢI

79 Avenue Paul Doumer à Haiphong
Các hiệu to các tỉnh có bán

Từ-Ngọc-Liên đồ

(78) Bầy tâm phở Hàng Gai,
Chữa lậu thực rất tài,
Chăm người không sai một,
Thầy thuốc đó biết ai?

Già như
Cổ phôi Từ-Ngọc-Liên
Chữa lậu thực như tiên
Chăm người không sai một
Đệnh nặng cũng khôi liền.

Khen rằng mãi tiếp lại đa năng
Vừa hồi dưỡng nôm đã nói phang
Hà-nội hàng Gai nhà bầy tâm
Chuyên môn chữa lậu chữa ai bằng.

Tiệm Đức Thăng

Bán thuốc lậu
148, Boulevard Albert 1er Baka

Xin lưu ý đến nhà trồng răng Trán-Quang-Minh 199 phố hàng Bông Hanoi

PARFUMERIE KARDINOT PARIS

NƯỚC HOA «La Reine des Parfums» tức là «Bà chúa nước hoa» thơm rất lịch-sự, mỗi lần sử dụng được một tuần. Lọ nhỏ: 1p50 Lọ nhỏ: Op85

NƯỚC BÔI ĐẸU rất hợp thời, không có gàu, chỉ một lượt được cả ngày không vỡ, thuốc rất thơm, giá lại rất hạ, chưa từng có thuốc tẩy như thế mà lại rẻ như thế bao giờ.

Fixateur Parisien Lọ nhỏ Op88 Lọ nhỏ Op80 Lọ nhỏ Op48 Lọ nhỏ Op22

Rix Brillanbel Brillantine Dollar

Thư thương Op25 Thư Lux Op30 Bán ở các hàng tạp-hóa to ở Hanoi. — Ở tỉnh xa, ai muốn mua buôn mua lẻ xin với hội hiệp VẠN-HOÀ 46-48 Rue Trant HANOI

Láy kiếu

Bây giờ thay bực đời ngời

T. Đ. H. H. O. P.

Ngày xưa ...

T. Đ. H. H. O. P.

Ngày nay ...

.. từ nhỏ đến nhớn ..

Thái độ quân tử của báo Đông Phương

Báo Đông-Phương số 821 có đăng một bài đại-luận, kéo từ trang nhất sang trang nhì, của một bực độc giả của báo ấy gửi đăng công kích Phong-Hóa.

Nghĩa là báo Đông-Phương nói là của một bực độc giả gửi đăng.

Là một điều là ông bực độc giả ấy cứ tự nhận là Đông-phương, cái cho Đông-phương y như là báo Đông-phương vậy.

Từ-ly xưa này cứ tưởng rằng công kích ai thì ra một mà công kích mới là thái-độ quân-tử, đến bây giờ mới được quý đồng-nghiệp báo khéo cho rằng như thế là tiểu nhân, mà có giấu mặt hoặc « ném đá giấu tay » mới là thái-độ của người quân tử.

Báo Đông-phương đã là quân tử, chắc cho người khác là tiểu nhân hết. Thực vậy, báo ấy bảo rằng phạm người quân tử không dùng lời thô bỉ, không ăn cắp văn và nhất là tranh của người ta, không hời lòng tìm vết, không cáo gian cho ai. Phải lắm, nghị luận như vậy thật là sắc đáng, thật là chận chính, dám thua bạn đồng nghiệp.

Phong-hóa báo Đông-phương khôn? Tiểu nhân. Báo Đông-phương đại? Cũng tiểu nhân. Phong-hóa nói ông Th. D. (có lẽ cũng lại là bạn đóc-già của Đông-phương) thông minh? Thô bỉ lắm! Phong-hóa báo Đông-phương thành thực? Lại càng thô-bỉ lắm!

Nếu thế mà là tiểu nhân, nếu dùng chữ thanh tao nhẹ nhàng là tiểu nhân. Phong-hóa vui lòng mà nhận lấy cái mỹ-danh ấy.

Còn báo Đông-phương? Quân-tử hết chỗ nói, phong-nhã hết chỗ nói. Nào báo Phong-hóa « hóa phong » (xin chỉ cho bạn đồng-nghiệp biết hai chữ này Thương báo « ăn cắp » của bạn đóc

lên báo đã hơn hai tháng nay) nào báo Phong-hóa « tiểu nhân », « đánh cắp truyện của Tàu, của Tây », « dộng toàn mồm tôm » (ôi phong nhã thay báo Đông-phương...) « lão quá » (ôi quân-tử thay báo Đông-phương..)

Nếu ăn nói như vậy là trang quân tử, thì dân Annam mình nhiều quân tử quá. Không nói đầu xa, lên ngay chợ Đông-xuân cũng đủ rồi.

Ăn nói đã quân tử, hành động báo Đông-phương lại càng quân tử. Báo ấy quân tử khi nào lại bới lông tìm vết, khi nào lại vu khống cho người khác.

Báo Đông-phương nói : « Biết đâu phần nhiều hoạt động của Phong hóa là mượn ở quyển Almanach « Biết đâu ! Đấy, lập luận chắc chắn không? Phong-hóa xin thú thật rằng bây giờ nghe Đông-phương nói mới biết là mình lấy tranh khỏi bài của quyển Almanach (quyển nào thế) chứ từ xưa đến nay vẫn yên trí rằng là của mình nghĩ ra. Mà thật ra cũng chưa giờ đến quyển Almanach nào bao giờ.

Hay là tranh Phong-hóa giống tranh của quyền ấy?

Thế thì linh hồn to hay gặp nhau thật. Xin Đông-phương thử trích bức tranh ấy ở Almanach ra xem mình nó có đúng không.

Đông - phương lại bảo Phong - hóa chỉ công kích đời tư người ta, Phong-hóa xưa nay vẫn lấy sự hành động nào của cá nhân có can hệ đến xã hội ra công kích, Đông-phương cũng biết vậy. Cũng biết vậy mà nói khác đi mới là thái-độ quân-tử, nói sai sự thực để chực ro hại cho người khác, không phải là vu khống đầu, là thái-độ người quân-tử đấy.

Thôi, lông đấy, Đông-phương có mà tìm mà bới đi, cổ lên, cổ mà giữ cái thái-độ của người quân tử.

Cơ quan tiền thủ

Báo Đông-phương không những là quân-tử, lại còn là cơ quan tiền thủ nữa.

Độc câu châm ngôn « Vua Vũ nghe lời nói phải sụp xuống lạy » của báo ấy lại cũng rõ ràng thế.

Ý bạn đồng-nghiệp muốn vì Phong-hóa với vua Vũ chăng? Thế thì đả-công-giá cho Phong-hóa quá. Không có lẽ, chắc là bạn tư vì bạn với vua Vũ đấy.

Nhưng Phong-hóa không giám nhận đầu, đức Bảo-Đại bỏ lạy đã lâu rồi.

Mà lạy thì cứ việc mà lạy, can gì phải nếu lên báo cái tục vô-nhân-đạo ấy? Hay là Đông-phương cho tồn cổ là tiền thủ? Cũng là một ý kiến mới đấy.

Nói cho đúng, thì theo thiên-kinh của kẻ tiểu-nhân này, Đông-phương cũng biết mới là phải, biết theo mới, nhưng phải cái vô còn hơi cổ lỗ.

Thử mới-biết linh hồn nhỏ cũng có khi gặp linh hồn to, nhưng gặp nhau chỉ trong chớp lát.

Về bài « Phong-hóa có suy-đời khồng » Phong-hóa nói rõ đã nhiều lần, nên không muốn bàn đến nữa. Còn câu « quan tham lại những vì đầu mà ra? Bởi vì nhiều người không biết tâm lý là gì. » Phong-hóa số 33 đã cải-cải lại rằng : « Bởi vì nhiều người không có lương tâm, không biết công-lý là gì ». Số báo ấy ra trước số báo 821 của Đông-phương. Hay là Đông-phương thấy bài cải-chỉnh của Phong-hóa rồi mới vụt nghĩ ra rằng câu ấy không có nghĩa? **Bắt trước bạn đồng nghiệp, Từ-ly giả nhòì : « Biết đầu, biết đầu đấy ? »**

T. Đ. H. H. O. P.

Bàn ngang.

Lòng chán đời vốn là quốc hồn quốc túy của ta, hôn sâu thâm viễn là của ông cha ta để lại cho ta, ta phải bảo tồn, như ta phải bảo tồn bụi tóc rậm, móng tay giải. Các nhà văn sĩ Việt Nam nghĩ thế, nghĩ thế nên mới óc tìm những giọng thiết tha ảo não để khóc nỗi đời eo le.

Sống ư? Khờ. Chết ư? Khờ. Không lấy được nhau ư? Khờ. Lấy được nhau ư? Càng khờ lắm.

La rưng ư? Buồn. Là mọc ư? Lại càng buồn. Con vượn rú, con quốc kêu, con gà gáy, con lợn ừ ừ, đều là cảnh đáng thương tâm, làm chua chất lòng nhà văn sĩ. Nước mắt nước mũi họ rơi ra văn thơ, làm cho độc giả muốn khóc, nhưng vì thương họ quá nên không rơi ra được giọt nước mắt.

Ngày xưa các cụ ta có cụ bắt trước Tàu, khóc, bây giờ họ bắt trước các cụ, cũng khóc. Phải lắm! họ nghĩ phải lắm. Bắt trước lần đầu là bà rã, thì bắt trước lần thứ hai lại lần kỳ đặc biệt.

Nhưng không phải họ bắt trước đũa. Linh hồn họ giống linh hồn người xưa đấy thôi. Người buồn nên văn buồn, ghi sinh ra thế! Đa cảm đa sầu, ắt là văn cũng nhuộm vẻ đau đớn ừ ừ. Họ buồn, họ cho ở đời là khổ, họ chỉ muốn chết.

Họ muốn chết, mà họ chưa chết cũng vì ta đấy! Vì lòng bác ái, trì cứu đời, nên họ muốn cho ta cũng như họ, cũng buồn cũng khổ, cũng muốn chết. Bao giờ cho cả dân Việt chán đời, bao giờ cho cả nước Nam hóa ra bề khổ mệnh mỏng (biết đầu đấy, tang điền diên vĩ thương hết) bấy giờ họ mới đánh nhắm mắt buông tay!

T. Đ. H. H. O. P.

Số sau số nói về Cuộc chợ phiên của Phong-hóa tổ chức

Mấy lời gọi là kết luận

(1) Năm ấy có tin xông khoa mỗ Chính-phủ sẽ bãi bỏ thi trường Nam, cha tôi liền xin thầy đồ để cho chúng tôi học chữ tay, Thầy cười nhạt bảo cha tôi :

— Ngài nghĩ thế cũng là phải : Làm người phải biết gì chiểu nào che chiểu ấy. Và ở cái thời đại ông Ngự ông Cống cũng nằm cơ này, còn ai thêm chuông nho giáo?... Họa chẳng có lão gàn này.

Hồi thầy trò chúng tôi từ biệt nhau. Hai tháng sau bọn môn sinh cụ Nhi tôi đã nghiệm nhiên trở lên những tay Pháp học Nghĩa là chúng tôi bắt đầu học quốc ngữ và văn tây.

Một buổi sáng. Buổi học đing kỷ niệm trong đời Pháp - học của tôi, quan Chánh Công-sứ tỉnh Thái-Binh đến thăm trường.

Mấy hôm trước quan huyện có cho lính ra bio cho thầy giáo chúng tôi biết cái tin long trọng ấy, nên thầy chọn rằm người học trò khá nhất cho ngồi bàn đầu để bề quan sự có hỏi thì còn ứng đáp. Trong bọn ấy có anh Tý và tôi. Thầy lại giấy cho mấy câu bắt học thuộc lòng để trả lời quan sự.

Những điển thầy dự đoán đều xảy ra cả. Quan chánh sau khi xem sách anh Tý khen chữ tốt, rồi tươi cười hỏi :

— Comment vous appelez vous ? (tên anh là gì)

Anh Tý liền chấp tay vào ngực kéo một mạch :

Bonjour monsieur le Résident comment vous appelez vous je m'appelle Tý quel âge avez vous j'ai dix ans... (Lấy quan công sứ, tên anh là gì, tên tôi là Tý anh lên mấy tuổi tôi lên mười).

Thầy tròn mắt nhìn. Còn quan Công-sứ thì ngài mỉm cười khen một câu bằng tiếng Annam :

1) Xem Phong-hóa số trước.

Tốt ! tốt lắm.

Ấy đấy, ảnh hưởng của cách học như con vẹt ăn sâu vào óc bọn chúng tôi đến như thế,

Tạm hết

NHI-LINH

TỰA

Nhất-linh đọc xong truyện Mục tàu giấy bản của Nhi-linh, nhân cảm hứng viết bài này gọi là có bài hậu tự (postface).

Xuống chơi ông Tú Lân ái ngại cho cảnh hân nho. Ông là người nhũ, ít nói, cách cử chỉ ung dung, đối đãi với mình tuy học thức, địa vị cách biệt mà cũng tương đắc lắm. Cho nên đến chơi ông không phải vì thiệp mà đến.

Nhà ông ở cuối xóm, trong vườn trồng đầy khoai, vài gian nhà lá trông tiêu tụy. Lúc đó ông mặc cái áo nâu cũ đã vá nhiều chỗ, vội khoác cái áo lương ra ngoài. Áo lương ông giữ cẩn thận lắm, đi đâu cũng chỉ có cái áo ấy mà thôi. Ông Tú lại nghiện, gầy gò mà sanh sao, trông vẫn nhàn nhạt, nhưng có vẻ yếu ớt không được cường tráng, hình như sinh lý thời, cũng cố sống thôi thóp cho qua ngày qua tháng mà thôi, không thiết làm gì.

Tôi cũng nằm vào bàn đèn nói truyện, đầu gối lên một chồng sách nhỏ, ông Tú cũng lấy sách làm gối, sách vở của thành hiền không xem đến nữa, thời dùng vào việc ấy cũng tiện lắm. Ông than vãn với tôi về cảnh nghèo của ông, muốn xin ra làm thừa-phái

mà nhà nước không bỏ. Tôi nói đến nghị lực rồi, ông có vẻ buồn, mà bảo tôi rằng :

« Chúng tôi cũng biết là đã hết cả nghị lực rồi, không làm được cái gì mà cũng không muốn làm gì. Tôi biết là tôi khổ vì không thích gì cả ở đời mà được vui là vì mình tin về một cái gì, suốt đời cố công mà theo đuổi, chứ như tôi thật không còn tin gì nữa, đời tôi sống đấy thật là vô nghĩa lý »

Ông nói đến đấy có ý buồn, vuốt râu lơ đãng, cầm cái tàu lên lại đặt xuống, hai con mắt ông lơ đãng, ngó đèn đầu mờ, tôi trố g cái gì lúc đó cũng hình như uể oải, mệt mỏi, trong lòng buồn lạ. Hán học suy, riêng nho ngày một vắng vẻ, cái công phu học tập trong buổi hoa niên theo mây theo gió cả. Tờ nay non sông nước Nam không phải là riêng non sông của bọn nhà nho nữa, thật là phân hai, hững hờ mà cách biệt từ đây.

Tôi ngồi nói truyện với ông, chỉ muốn ông kể cho nghe cái gì về phong tục cổ, cảnh tượng cổ, để học được ít nhiều. Nhưng đời xưa càng rục rờ thế nào thời lại càng thấy đời nay

ấy mà như thế. Rồi hết năm nọ sang năm kia bọn nho cứ lần lượt mà khuất dần, kể sang người hèn, kể nghề ngang trêu ngạo dài các kẻ lần khuất trong chốn nhà tranh, ai ai cũng mang cái hình ảnh vậy nghìn đời mà làm tan trong một khắc.

Tôi n i truyện với ông có thù vị mà thật như là cái tội phải nghe, ra đến ngoài thấy ánh sáng trong trời, thấy là cây pháp phôi, trong lòng như

nhẹ hẳn ! Cái vui ở đời có phải là chỉ riêng cho bọn tiểu miên, cho người cường tráng không, ta trông cảnh mà ta vui, có phải vì trong lòng ta nhiều hy vọng, nhiều mộng tưởng không? hay lại ta buồn linh yêu đời, mến đời, nên chỉ một tia ánh sáng, một cơn gió thoảng, một tiếng chim kêu cũng làm cho ta biết được cái vui ở đời, biết được cái vui rằng ta sống đấy !

Ta vui vì ta trông ra xa, nghĩ đến cái thế giới mới sắp đem lại cho ta bao nhiêu điều ta vẫn ước mong. Còn ông Tú, ông chỉ nhìn lại sau, nhìn cái thế giới cũ, cái thế giới sắp tàn, nghìn vạn năm không còn thấy nữa, thì thế nào mà ông không chán nản, làm thế nào mà ông có được cái hăng hái lấy sống làm vui !

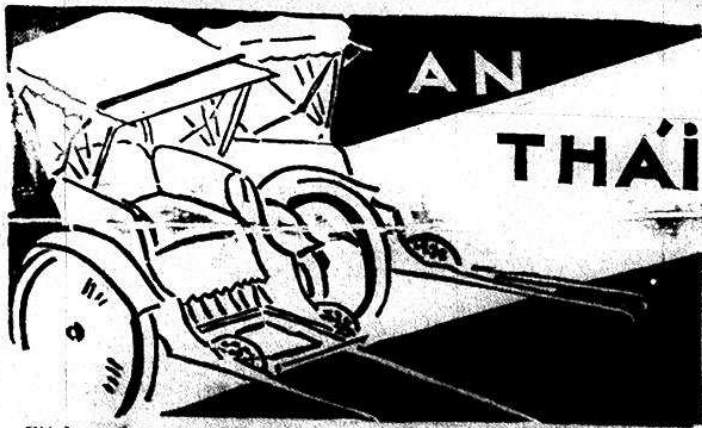
Ngày ngày ông ngồi nhìn ra vườn khoai, ao bèo mà than tiếc cái đời cũ đã qua, than cho cái thân mình yếu đuối, than cho cái cảnh nghèo hèn, của một nhà nho sinh lý thời.

Ông chỉ còn ngồi đấy mà đợi cái chết, nó đến ông đi theo với cái thế giới cũ, cái thế giới mục tiêu giấy bản.

Sơn Trinh cửa Khổng lạnh lùng.
Sách nhỏ một giấy bút lông khó ngời.
Làng nho cái kẻ sinh nhai,
Mọi ao bèo, n ôi vườn khoai tiêu điều
NHẤT-LINH

Số sáu số : *1 đầu đăng :
Hanoi... ban đêm
Phóng-sự của việtsinh

SỐ MÙA XUÂN CỦA PHONG-HÓA
sẽ nói toàn về HỘI CHỮA HƯƠNG-TÍCH
Số 6
Một bức tranh phụ-bản của nhà danh-họa Nguyễn-Phan-Chánh

Hiệu xe số 23 phố Cầu gỗ Hanoi, vì sự hen hỏi nên sửa dọn và cửa sang đường số 4 phố Nguyễn Trọng Hiệp.

NHÀ THÍ NGHIỆM BỆNH LẬU GIANG
Đã phát minh những thứ thuốc chữa về bệnh ấy

Họ thuốc Lê-Huy-Phách làm thuốc đã lâu năm, đặt phòng riêng để thí nghiệm bệnh Lậu và Giang mai Hồi năm 1931 đã phát minh những thứ thuốc này để chữa về bệnh ấy. Lậu mới phải (état aigu) bắt cứ mà, máu buốt tức, chỉ dùng từ 4 đến 6 là khỏi hẳn, mỗi ve giá 0p40
Lậu lâu năm état chronique thường sinh ra các đau vàng đỏ, hay đục cùng là vẫn vẫn lúc đi tiểu thấy óng, từ chỉ mỗi một, yếu đuối và còn sinh nhiều chứng khó chịu khác nữa. Như thế chỉ dùng 2 ve l-ét trắng g a mỗi ve 0p60 và 1 hộp to bđ ngũ-tạng-trừ làm 2p. hộp nhỏ 1p0. là khỏi hẳn. Thứ thuốc này ai dùng không khó sẽ già lại liền. Còn bệnh giang mai thì bắt cứ nặng đến đâu, uống thuốc của bản hiệu cũng chóng khỏi hơn là bệnh lậu. Ai đã biết Muốn hỏi đến gì đình hiệu timbre 0p05 giá lời ngay
Ở xa mua thuốc gửi thư về sẽ cách lịch hóa
giao ngân (C. P.) thư và manlat xin đề :

(M. Lê-Huy-Phách 12 Route Sinh-từ Hanoi (Tonkin

CUỘC ĐIỂM BẢO

Bức tranh vẽ truyện Hoa-lư kết nghĩa trong Văn-học-Tạp-chí.

1 Đứng giữa là Đinh-Hồ-Linh.
2 Bên phải là Nguyễn-Hặc.
3 Bên trái là Đinh-Điền.

Sợ ta nhầm

Đây là một bức vẽ truyện Hoa-lư kết nghĩa đăng trong Văn-học-tạp chí số 12. Để gả lấy thím kỳ ba cô đầu của họ người đứng trước bàn: một người đứng bên phải, một người đứng bên trái, một người đứng ở giữa. Các ngài lại nhận kỳ người ở giữa; người ở giữa là Đinh-Hồ-Linh. Ấy Văn-học-tạp-chí, bảo ta như vậy, bảo ấy lại cần thận quá, sợ ta nhầm ông họ với ông kia, nên đánh giấu số cho ta để nhận. Mà của đáng tội người đứng giữa trông cũng na ná giống ông Đinh-Hồ-Linh thật. Người béo phải chính là Nguyễn-Hặc, người béo trái chính là Đinh-Điền. Giá bây giờ ta đem đổi con số 3 sang đầu ông số 2, con số 2 sang đầu ông số 3, con số 3 sang đầu ông số 1, chắc ta trông vẫn thấy giống. Bức tranh ấy có thật vẽ theo một cái ảnh chụp, bà ông đó từ cuối đời Thiệp nhĩ sự quá. Bức Văn-học-sợ ta nhầm ông họ với ông kia, như thế rất có hại cho sự thật, nên phải đính số cho ta khỏi lầm, chứ không phải có ý gì ngoa đố giả đâu.

Lịch tiền thù

Đó trước An-nam tạp chí là cơ quan tiền thù của quốc dân, cái gì ai cũng biết mà ai cũng có thể nhận là đích đáng. Gần đây có tờ Đông-Panorama cũng lấy thù, lại bày giờ ông Trương-bi-Trạc khuyên: « Hỡi quốc dân ơi! Ta đừng quá thù, ta cứ nên bằng hân mà tiền thù ».

Thế mà còn có nhiều người bần dân ta không có tiền thù, chỉ một mực thù cụ. Những người ấy nên làm hay nếu họ không bần thì Nữu-Liên nhắc, cái tức thì nhà ta họ không nhảm, chứ nếu họ bần thì thành ra đáng ngay. Họ bỏ thù thù của mình của ông Trương-bi-Trạc sẽ đời ra.

Hỡi quốc dân ơi! ta đừng quá thù, ta cứ nên bằng hân mà tiền thù.
Thế đó là đúng sự thật bực.

Xin trích một câu vãn của ông Dương Bá-Trạc

Mà ta làm câu vãn: « Ai hay độ giả, tôi lấy quốc gia là tôi lấy người dân là tôi quốc gia với tôi, cũng một chúng tộc với ta, cũng một sự nghiệp, cũng một trách nhiệm, cũng một phương tục, cũng một luân lý với ta, cũng chung một chí hướng, sự nghiệp vinh nhục với ta, trong cái thế giới này, không gì, không ai ngoài ta ».

Mách đùm.

Hiện đồng xe số 23 phố cầu gỗ Hàng Vi sẽ họp tại nhà di động cả và ở trong xưởng số hai phố Nguyễn-trung-Hiệp (phố gỗ của gỗ đi vào ngõ Giã-og).

tâm của mắt mà nhìn rộng ra non Tân sông Lỗ. Hỡi bầy con đóm vàng giăng trời như gấm như hoa, màu xanh dương về lại về của tôi mà lắng nghe những truyện doanh hoàn biến đổi, cái thế kỷ 19 đã qua, cái thế kỷ 20 dần tới, cuộc nhân sự mỗi ngày mới mới, mỗi tháng mỗi lạ, như gió đập như sóng dồn, như mưa tuôn như chớp nháng, đời xưa trông thấy đó, mà lẽ chúng sinh mình còn vẫn cứ số nhau, đày nhau, đánh nhau, dặt nhau, ngụp xuống nhô lên trong bể khổ, biết đến nào nào người ngụp tới nơi, xuống xuống điều một thấy tai nghe, khiến cho ai này cũng phải bần người trong đạ phải phải trong lòng, cũng phải chịu mang sẽ từ với kẻ cầm bút đợ về một cái đầu bài vơ vơ đó.

Đó là một câu vãn của ông cử Dương, chỉ có một câu thôi. Vậy xin các vị gởi đợ đọc câu ấy làm gì cho mệt, nhưng Nhất-Linh lấy làm ách bực rằng: khi các ngài đọc đến đây thì các ngài đã đọc câu vãn của ông cử mất rồi.

Đồ cổ kiêu ngạo với Việt nam

Trong Đông-thanh số 16 ông Nguyễn-trọng-Thuật viết: « Nguyễn-trọng-Thuật đã có tiếng là « đồ cổ » thì cũng cứ làm việc khảo cổ mà 37 chơi đi thi. Lại đã từng hỏi lớn là « người Việt-nam » thì cái gì có gây giương với người Việt-nam cũng cứ cứ khảo cứu ra để mà chơi đi thi. » Tại ra ông khảo cứu để ông chơi đi thi ông vừa là một người Việt-nam đáng nên khảo cứu, ông vừa là một cái đồ cổ đáng nên chơi.

Nhưng xét cho kỹ ông Nguyễn-trọng-Thuật có lẽ là Lạc-hoa ông Lê-công-Đá: ông vừa là một « người » lại vừa là một cái « đồ cổ » thế thì còn ai biết ông là vật gì ở trên thế gian.

NHẤT-LINH

Thuốc-hồi-Nách

Rất hay giá 0p. 50

Phân-Được-Được-phòng
Marque-Voi-trắng

Nº 209 Phố Khâm Nam-Dinh

Lấy kiêu

TIANG SON

Giữa đường đất gành trong...

BỨC TRANH VẤN CẦU

Duyệt văn chương

Trong quyển « Văn chương » xuất bản về mấy tháng nay hai vợ chồng văn sĩ Việt-An Nguyễn-Phùng đã hào hạp « tấn tiến thư x »:

« Mục đích mà cho: cái gì cũng trước mắt mà viên vông, viên vông mà trước mắt một mây mà to x, to x mà một mây... »

Đó là cái mục-dịch rõ ràng của Tấn tiến thư x.

Vấn chương Nguyễn-Phùng thì vợ vãn, văn chương Việt-An thì văn vơ, thành ra không ai hiểu.

Nhưng cái đó không hề gì. Văn chương Nguyễn-Phùng tuy Nguyễn-Phùng cũng không hiểu, nhưng đã có Việt-An hiểu. Văn chương Việt-An tuy Việt-An cũng không hiểu, nhưng đã có Nguyễn-Phùng hiểu.

Hai vợ chồng nhà văn sĩ ấy thực tương đắc.

Cái số mộng

Ông Lăng xưa nay vốn là một nhà văn sĩ hiền, ai cũng biết vậy, mà chính ông cũng biết như vậy, mà thường vẫn kêu to trong báo rằng như vậy.

Phong hóa đã bao nhiêu lần yêu các ông có khốc thì khốc ở nhà, hay cũng làm thì khốc sẽ chứ, thế mà ông không nghe, cứ khốc tương mãi lên, rồi gần đây ông lại đâm ra mộng với mộng nữa.

Trong cái số mộng ở nhà báo An-nam mới ngày nào ông Lăng cũng sụt sùi, cũng hốt hoảng như người mê ngữ nói lầm nhảm một mình.

Thương thay một người tài như ông Lăng mà sao đến nỗi thế!

Một ý kiến về việc sủa sang hồ Hoàn-kiểm

Hồ Hoàn-kiểm là một cảnh đẹp ở Hanoi cái gì ai cũng đã biết. Các nhà thi-sĩ đi nhều lần nói đến, người thì ví nó như miếu gương, người thì ví nó như hoa ngọc, cái vẻ lại bảo đấy là một cái hồ nước tuyệt đẹp.

Cách đây vài mươi năm, cái hồ đi chỉ là một vũng nước đen, bẩn thỉu, một chỗ đó các nhà văn, nhà thơ, nhà họa cũng quý trọng cái hồ.

Việc sửa đẹp hồ Hoàn-kiểm đã được thực hiện từ bấy đến nay. Nhìn thấy giữa hồ cái tháp trong cơ về kỹ, nhiều người

bàn nên đặt giữa hồ một đài tượng, trong đó có tượng hình hai người đàn bà thân mình sỗ lốc đương bơi. Như thế hồ có vẻ « mới » hơn. Lại có người bàn nên đặt cái tượng bà đầm xoe lên đỉnh tháp, để biểu hiệu cái văn minh rực rỡ của phương tây. Nhưng sau rồi không biết tại sao cái đài tượng người bơi ấy đem lên đất ở trước phủ Toàn-quản đợc it lâu rồi phá đi mất, còn tượng bà đầm xoe thì đem về chợ Cửa Nam.

Hỏi ai không biết tên người đàn bà cái ý tại tình ấy để lưu truyền thế nào.

Hai năm trước, nhà văn sĩ Lê Đức Thọ đã cho tron nhúng sau lại bỏ gi. Có người sợ rằng sủa sang hồ cho tron thì mất cá về tự nhiên, cái về lừng mạc của phong cảnh đi chăng?

Nhưng để như cũ, để tự nhiên thì lại không có vẻ văn minh. Cái văn minh của phương tây là ở sự ngay nấp, sáng sủa. Một cái vườn của người tây là cái ở sự ngay bằng sự ngay, cây cối phải cắt cho vuông vắn, đều đặn thì mới đợc.

Vậy hồ Hoàn-kiểm ta phải làm cho tron, theo cái lẽ của kỹ-sa-học rằng cái vũng tron là một cái vũng nước tốt chỗ nào của cái vũng ấy đến một chỗ gọi là gợn cũng đều bằng nhau cả. Muốn cho như thế ta phải sủa bằng si-ma-ong hay là đi tron cái ban lan sắt đi vòng quanh để một người ở thế tựa đấy mà ngắm phong cảnh.

Ngang dọc ta lại bắc hai cái cầu sắt để tiện cho sự đi lại, cái tiện lợi chẳng phải là cái cốt yếu của sự văn minh ru? Ở chỗ hai cái cầu gặp nhau đợc một cái lầu bài giắc để nhìn các báo chí và các kẻ bình, nhưng quanh phải có nhiều ghế để cho những người ngoài cảnh ngộ.

Cái chùa Ngọc-Son vừa cũ vừa không hợp với mỹ thuật phương tây, ta phải phá đi, rồi sẽ thay vào một cái nhà, nhà đẹp thật là đẹp. Cái tháp bút bằng đá ở ngoài dùng làm cái cột cờ là phải làm, còn cái tháp giữa hồ thì nếu có thể làm cái nhà để máy hát chạy điện, cứ chiều chiều vận cho thành phố nghe.

Bao nhiêu những cái lý chung quanh hồ Hoàn-kiểm đã đi cho đợc sáng sủa, sạch sẽ, lợi hơn nữa là làm mất những cái chỗ tồi tàn người ta hay đến đấy để chơi ra những cái vợ vãn, tiếng mỉa không tốt.

Còn bao nhiêu cây cổ chung quanh tất phải sửa, hoặc vụng, hoặc tron cho thật đẹp. Nếu mà lại công phu uốn những cây ấy thành hình những con vật như gà, mèo, lợn, y như những cây nhà bà Bé-Ty thì hay lắm.

Ta tưởng tượng một cái hồ như thế từ đến đến đến sáng chói, bầu trời trong, mây tím, mây trắng lơ lửng, biết chừng nào, nhà quê kẻ chợ chắc họ kéo nhau ra xe m đồng, mà khi họ về chắc họ thì thắp với nhau kìa là một cái là.

Ông Tiểu điển thuyết

Ông Tiểu phát minh.

Hôm đó ông Tiểu điển thuyết về những cái ông đã công phu « phát minh » ra: chur rúc, rúc, rúc, có gà... vào vào.

Ông điển điển thuyết thì một người ngồi gần tôi bỗng nói:

— Sắp đến rệp đây.

Quả nhiên ông Tiểu nói đến rệp. Một lát người kia lại nói:

— Bây giờ đến rệp.

Mà đến rệp thật! Tôi lấy làm lạ, hỏi thì người kia trả lời:

— Vì những cái ấy ông Tiểu gặp ai cũng đem ra khoe, mà ông nói đi nói lại có đến hàng trăm lần, nên ai ai cũng thuộc lòng rệp, rúc, rúc, có gà... vào vào.

VUI CƯỜI.

Bà B cảm lắm, nghĩ rằng ngắm:
 - Khó gì, khó gì, ông ơi!
 - Cái gì...?
 - Cái khi gió mà không biết à?

2 bài - D K N. dit. Phan Thanh-hóa.
 7 bài - V Q L Bordeaux Hengoy: 2 bài
 - V M Hiếu: 2 bài 4 tranh. - Tom: 2 tranh.

2. TÀI BẮT CHƯỚC.

Chàng kia hay nói khoa. Một hôm đứng giữa chợ khoe rằng có tài bắt chước tiếng loài cầm thú, bất kỳ con gì, một cách thật hết.

Rồi giả làm meo kêu, chó sủa, chim hót...

Tưởng như thế đã giỏi, liền cười một cách tự đắc.

Ngửa mặt, một người bảo:
 - Anh thử nhại tiếng cá rần trên bấp xem nào.

3. Lời trẻ

Cậu Tám lên bảy tuổi. Mẹ vừa cho một cái ô tô và một con búp bê. Anh cậu lên chín, hỏi:

- Trong hai thứ, em thích thứ nào?
 Cậu Tám không biết đáp lại thế nào, phải nín lặng. Nhưng một phút sau, ghé miệng vào tai anh, khẽ nói:

- Tám thích ô-tô, nhưng anh đừng nói cho con búp bê nó biết.

Của V. V. H. Namdiob.

Một với một

Thầy giáo - Sinh, một với một là mấy?

Sinh - Thưa thầy, một với một là ba.

Thầy giáo gắt - Thế thì học hành gì?

Tao với mày là mấy, con khỉ? Sinh

(tuồng cuống) - Thưa... thưa thầy, thầy với con là hai con khỉ ạ.

Danh sách những người dự thi

Có D T V Dieulefils - Hanoi: 18 bài
 - O O - T L Grand' Rue Thanh-hóa: 5 bài - N V M. Thịnh-Hào Hà-dông: 3 bài - H T Seil. Hanoi: 2 bài - V T Maréchal Pélain Hanoi: 2 bài - N T H. Khám-thiền: 2 bài - P T N. Khám-thiền: 2 bài - T V A Sinh-lư Hanoi: 1 tranh D B T Changeurs Hanoi: 3 bài, 3 tranh - V V H. Nam-dịnh: 5 bài - N X H. Carnot Hanoi: 3 tranh - H H L. Roon:

CUỘC THI TRUYỆN « VUI CƯỜI »

Bắt đầu từ số 28 bản báo mở một cuộc « thi cười » Trong mỗi số, sẽ đăng lên độ bốn, năm bài mà bản báo xét ra là hay nhất.

Hết bốn kỳ sẽ có hai giải thưởng Giải nhất một năm báo, giải nhì nửa năm báo để thưởng hai bài hay nhất trong bốn kỳ báo ấy.

Mỗi bài không được quá ba mươi dòng.

Xin để chỗ ở cho rõ ràng, để tiện việc gửi báo biểu.

CUỘC THI TRANH KHÔI HẢI

Mỗi số báo sẽ có đăng vài bức tranh hay nhất.

Hết bốn kỳ sẽ có hai giải thưởng: Giải nhất một năm báo.

Giải nhì nửa năm báo.

Tranh vẽ chiểu giải 18 phần, chiểu eo 10 phần, có lời chú thích hay không cũng được, miễn là buồn cười.

Mấy lời phân trần

Có nhiều người hoặc bắt chước chuyện cũ hoặc dựa theo chuyện cũ hay chuyện nước ngoài mà làm bài « vui cười ». Từ một vài chuyện đã phổ thông ai cũng biết con thì không tài nào mà kiếm soát cho khắp được, vì lẽ ấy nên những bài nào hợp phong tục Annam mà có vẻ tân kỳ, độc biệt, thì bản báo cũng cho là xứng cách.

Phong-Hóa

Kết quả cuộc thi

từ số 31 đến số 34

A) thi bài vui cười.

Giải nhất: 1 năm báo: bài « Sự thật mắt lòng » đăng trong số 181, của ông Nguyễn hữu-Khê N. 24 Rue des Ferblantiers Hanoi.

Giải nhì: nửa năm báo; bài « khôn mà không ngoan » đăng trong số 181, của ông C. N. Nguyễn-hữu-Ban, Radio Kiến-an.

B) thi tranh khôi hài.

Giải nhất: 1 năm báo + bức tranh số

17, đăng trong số 181, của ông Trần Văn-An 118 sinh-lư Hanoi.

Giải nhì: nửa năm báo: bức tranh số 272, đăng trong số 33, của ông Nguyễn-trọng-Hiền N. 15 phố Trippenbach Hanoi.

Sẽ bắt đầu gửi báo biểu từ số 35.

Giải thưởng 10p00

Ai đối được hai vế câu đối này, xin gửi về tòa báo trước ngày 31 tháng 3 tây bản báo sẽ lựa tức đăng các câu đối lên báo, câu nào hay nhất sẽ được giải thưởng 10p - Giải thưởng tuy chẳng là bao, song gọi là mua vui cũng đợc giả và các văn nhân.

1. Cái con be nonh nhà ta, to nonh gần bằng bà Bê Tý (1).

2. Tuổi bé con cháu nhà B (2) ngây bỗ mẹ

PHONG-HÓA

1. Một nhàn và Hả-thanh
 2. Một thú vừa là giương (ta) là ghe, càng vãi bố, trong Nam-bý được nườc

Có một bạn đọc báo nghĩ được hai vế câu đối lạ gửi đến nhờ đăng lên báo để các bạn xa gần đối hộ:

1. Ông H Y-TỔNG muốn chui vào bị « bị » cụ Bàng khọc: hí! hí! hí! tổng ra.

2. Phong-hóa mừng XUÂN, HA bút, đã THU được nhiều tiền vì ĐÔNG người đọc.

Câu đối dự thi

của D X Tiên

Anh lâu cả đánh tở tòm, ừ được gà.

Danh sách những người dự thi

câu đối

O O. Hồ phiến: 2 câu - N. Tranh: 2 câu - N T. Thái: 2 câu - P T. Nhung: 2 câu - P V. Thư: 2 câu - N V. Liêm: 2 câu - V N. An: 2 câu - Cự phách: 10 câu - L V. An: 3 câu - C B. Tâm: 2 câu - N X. Hy: 2 câu - N V. Thọ: 2 câu - P V. Sinh: 2 câu - C V. Sửu: 4 câu - P V. Lộc: 4 câu - N V. Hợi: 2 câu - Kim-Môn: 2 câu - D Q. Vẽ: 1 câu - T N. Tài: 2 câu - K H. K: 2 câu - T V. Phụng: 4 câu - T D. Lưu: 3 câu. V D. Cương: 6 câu - V N. An: 4 câu đối Tiên: 2 câu.

Mưu giòi

Một hôm bạn tôi đến khoe với tôi thế này mà rồi tôi cứ nức nở khen mãi:

- Bài a: « nhà tôi nó hay ghen quá Tôi đi chơi đâu độ hai ba ngày về. hay nó nghe nói phoga thanh rằng tôi có nhân tình thì nó chỉ khóc thôi, đó thế nào cũng không được. Một hôm tôi nghĩ được riêu kê, Tôi đi chơi về, thấy về mặt, nó đã khóc, tôi vào ôm nằm sul sít khóc nó tưởng tôi làm sao, cuống quít lên, thế là nó quên khóc. Từ đây hề thấy nó sắp khóc, thì tôi khóc trước bác ạ »

Mua trống

Hai mẹ con đi qua hàng Trống. Con đòi mua một cái trống. Mẹ mắng: « mua về làm rầm nhò, ta máy đánh chết. » Con: « mẹ ạ, không sao, dè khi nào ba con ngủ con mới gõ. »

Sư tử

Theo chữ nho thì sư phụ là thầy

giao, sư mẫu là cô giáo...

Theo con thầy thì là gì?

Sư tử.

Các bài dự thi

Của B. B. T. Hanoi.

Không nói rồi.

Cụ lý lên quan. Tôi của phủ gặp cụ lệ hỏi: « quan có nhà không? » Cụ lệ vừa đi vừa ngoảnh mặt lại: « quan đi chơi... »

Cụ lý biết thóp gọi: « này cụ, có vài hào biển cụ mua điếu thuốc! » Cụ lệ quay lại lấy tiền rồi tươi cười đáp: « tôi có nói rồi đấy, quan đang lừng thừng đi chơi... trong buồng! »

Của B. K. N. Thanh-hóa

Chửi chửi.

Bà B ngồi bắt chấy cho con, được cái nào bỏ vào miệng cúp đôm đốp. Ông A lại chơi, thấy thế định xỏ, giỡng dạc nói:

- Văn cháu.

Bà B biết là xỏ, nhưng không hiểu nói gì, đành phải làm bộ tươi cười, mượn giỡng họ.

Ông A đắc chí nói:

- Có gì mà không hiểu? Văn, máy.

cháu: chớ, máy chớ là mo chấy, nghĩa là bà đã soi hết một nước chấy rồi.

.....

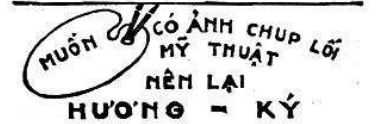

Tranh dự thi — số 27

Hiếu nhăm

Hiếu nhăm
 - Hôm nọ em đi đánh bạc bị lột trần như rồng.
 - May lại còn cái « cóc-sét »!

Thuốc tê thấp gia truyền đá ngoại

trăm năm

Quý ông quý bà, nếu ai bị bệnh tê thấp như buốt gân xương, tê bì ngoài da, cánh tay bắp chân thường khi đấm giết như kiến cắn, xin mời đến XONG-THÀNH 34 phố chợ Đuôi Hanoi là nhà gia truyền làm thuốc tê thấp, chế ra có thuốc bóp ngoài và thuốc uống trong rất thần hiệu. ai dẫu cũng được khỏi bệnh, trăm người không sai một, thuốc bóp ngoài mỗi chai giá 0p20 thuốc uống trong mỗi hộp 2p00.

Lại có bán thuốc lạng giàng rất hay, điều opse một lọ, ai chữa khớp lạng giàng khỏi khỏi không phải giả tiền.

Thuốc bóp thần uống khỏi rút độc lạng giàng mỗi hộp giá 2p00.
 Các loại thuốc kể trên, uống êm hòa trược khỏi không chất độc, gần xin mời chiểu số xa viết thư về có thuốc gửi đi.

HAI LINH HÔN

Nếu ở trên đời có thể có một người sung sướng, thì người ấy là Hồng-sơn. Hồng-sơn là một nhà hội họa có thiên tài.

Ngay từ thuở còn theo học ở các lớp sơ đẳng, chàng đã chăm vẽ rồi, nào phởng họa, nào dư đồ. Và từ khi đó cho tới khi tốt nghiệp ở trường sư phạm, rằm nào chàng cũng chiếm phần thưởng về môn hội họa...

Khỏi khi Hồng-sơn ra làm giáo học, cái tính thích hội họa càng thấy tăng tiến. Ngoài cái thời giờ ở nhà trường, chàng chỉ say say vẽ hết bức tranh rọ đến lúc trưa kia. Các sách giấy về khoa hội họa chàng có rất nhiều, xếp được đến đầy một ngăn tủ. Đã sẵn có thiên tài, và chăm chỉ, chàng lại được một ông họa sư nổi tiếng nên chẳng bao lâu chàng đã vẽ được là một nhà danh họa.

Song cái tiếng ấy chàng nào có biết. Chàng cho rằng muốn hưởng sự sung sướng thích chí có một cách: là không để ai biết đến mình. Vì thế rên tuy trong nhà em đồng rập rập có nhiều người muốn thưởng lễ chàng, khuyến nên gửi tranh sang bày ở phòng đấu sáo Paris, song chàng chỉ mỉm cười đáp lại:

— Tôi vẽ để ra gì mà dám tưởng vọng đến tui, chú ông! Và tôi cũng không cần có danh tiếng.

Câu nói của Hồng-sơn không phải là câu nói khôn, cũng không phải là câu nói kiêu, chỉ là một sự thực. Vì thực ra chàng chẳng thích có tiếng và có của.

Và chàng còn thiếu gì rửa? Lương tuy ít mà không những đủ nuôi thân ngày hai bữa lại còn thừa tiền mua sách mua thuốc vẽ. Còn các cửa quý trong đời thì để để ai, nhiều bằng bằng!

Kia buổi hoàng hôn, ánh thái dương chóiọi trên mặt biển. Kìa cảnh đêm trăng, bóng hồng nga lơ lửng ở đầu non. Mùa xuân, mùa hạ, mùa thu, mùa đông, nua nào là không có cảnh hữu tình của tạo hóa in bày ở trước mặt người tài tử.

Có buổi chiều trên con đường từ trường về nhà, Hồng-sơn thung thung, nhay nhót như đứa trẻ con. Chàng ngắm cảnh vật, chàng cười... rồi chàng hát, hát ngêu hát ngao. Nụ cười, tiếng hát kia như hòa hợp với cảnh đẹp của tạo hóa. Sự sung sướng hồn nhiên đầy rẫy ở trong lòng chàng, nó phải tung tóe ra ngoài, nó phải bay tít lên tận trời cao, nó phải vù vù cùng tiếng gió, nó phải rục rục động với lá cây xanh, nó phải long lanh với làn nước biếc.

Vừa đến nhà là Hồng-sơn chạy ngay lại ngắm các bức tranh, rồi vừa hát, chàng vừa chữa lại các chỗ còn khuyết điểm.

Chàng vui cười suốt ngày, nói đùa suốt ngày, nói đùa với bạn, với học trò, với đầy tớ. Đến nỗi một người bạn đồng nghiệp phải lấy làm khó chịu, khuyến chàng nên đứng đắn, nên trịnh trọng cho xứng đáng một nhà mô phạm. Chàng đáp:

— Mục đích của con người là tìm hạnh phúc. Nếu anh cho rằng hạnh phúc ở trong câu thơ sấm, vì như thế là anh đã tìm thấy hạnh phúc đó. Còn tôi, tôi cho rằng có biết vui cười mới biết hưởng hạnh phúc, xin anh cũng nên cho tôi được tự do.

Chàng nói xong cất tiếng cười hả hả, rồi hát huyền thiên, khiến bạn cho rằng chàng điên cuồng...

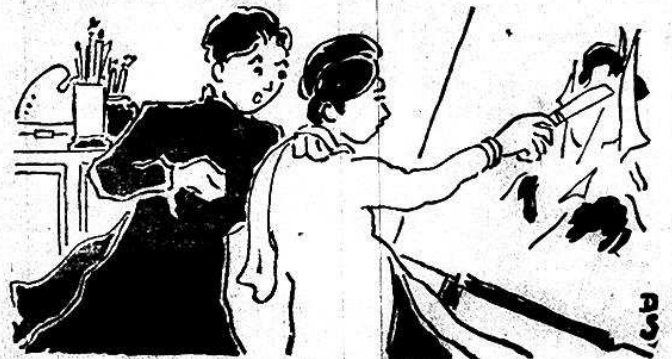
Nhưng một buổi... Buổi chiều hôm ấy là một ngày đáng kỷ niệm trong đời Hồng-sơn.

Càng đến chơi nhà một người bạn. Bấy giờ vùng thái dương sắp lặn ẩn sau đám mây tím ở phía chân trời, chiếu ánh vàng xuống cái lạch nước bên đường. Lá cây xanh đen in da gòai màu vỏ cam. Trên cành đồng, lúa con gái mon mon bóng non, mấy con có trắng lơ lơ vô cánh, lấp lánh phía

chiều ánh chiều, Hồng-sơn đứng đứng gốc cây ngắm cái cảnh hoàng hôn êm đềm để thu vào trong trí nhớ bức tranh sản lạn của vạn vật thì bỗng nghe có tiếng giầy kẻn thai nện bước ở trên đường. Chàng quay cổ lại: một thiếu nữ mặt tươi như hoa, đương, cùng cậu em thung dung bách bộ.

Con mắt Hồng-sơn rời phong cảnh chú hết tinh thần vào người thiếu nữ. Rồi đến khi người ấy đã đi một quãng xa, nhà hội họa sản trong tay có quyền

sở và cái bút chì, liền phác qua một bức tranh con thì thấy cảnh có người càng thêm trầm phần tinh tú.

Chàng làm bầm, như mới phát minh ra được một sự lạ: « Phải có mỹ nhân trong các bức họa ».

Hồng-sơn nghĩ thế, thì chân chàng ngẫu nhiên đưa chàng đi theo cùng một đường với người con gái...

Chàng thấy người ấy vào nhà bạn. Chàng cũng theo vào, người ấy gọi bạn là anh. Thì ra cô em gái bạn đến thăm anh.

Năm tháng sau cô thiếu nữ ấy đã trở lên bà Hồng-sơn. Nhà hội họa lấy được người yêu chắc sự sung sướng sẽ lại tăng lên bội phần, cũng như cảnh thiên nhiên kia có điểm bóng mỹ nhân.

Nhưng hạnh phúc chưa tới chàng đã thấy có truyện phiền phức ngay buổi đầu, khiến chàng xưa nay chỉ ưa dân dị, phải lấy làm khó chịu. Vì chàng vẫn tưởng yêu nhau là lấy được nhau, là thành vợ thành chồng, là cùng nhau hưởng mọi sự lạc thú. Ngờ đâu trước khi tới được cái hạnh phúc ấy con phải làm bao nhiêu việc mà trước chàng không hề tưởng tới: nào lễ nghi

nọ, nào lễ nghi kia, nào sấm thức này, nào sấm thức khác.

Rồi tới ngày nghênh hôn... Trong một tháng đầu, tháng mặt nguyệt, Hồng-sơn yêu vợ, quý vợ, không có thì giờ nghĩ tới hội họa, mà cũng chẳng có lúc nào kịp ngắm phong cảnh. Bấy giờ thời không phải phong cảnh thiếu mỹ nhân mà trái lại, mỹ nhân thiếu phong cảnh. Chiều chiều tuy có cùng vợ đi chơi mát, song mãi ngắm vợ, mãi câu chuyện bàn huyền,

còn tưởng đâu đến phong cảnh.

Sang tháng sau chàng mới kịp nhận ra rằng ở giữa với khoa hội-họa, ở giữa chàng với sự vui cười, ở giữa chàng với vạn vật, có một yếu tố thứ ba, là người vợ, bao giờ cũng có người vợ.

Một buổi chiều, tiết trời êm ả, hoa cỏ tốt tươi, chim muông đua hót, chàng vui sướng lạ thường, từ trường trở về nhà, cất tiếng hát, như đã hòa-hợp sự sung sướng của mình với sự hạnh phúc của vạn vật. Vừa tới cửa, chàng đã gặp

vợ ra đón. Song nàng cau có chứ không hề cười như mọi lần: Nàng cứ rằng:

— Cậu trẻ con quá lại lại bắt người hát ngao ở ngoài đường thế bao giờ! Học trò nó có cười cho không!

Chàng yên lặng không trả lời. Nhưng từ đó hàng xóm láng giềng ít nghe thấy tiếng hát của chàng nữa: chàng sira nay vẫn là người dừ dằng dề bèo. Và chàng yêu vợ nên cũng chiều mà nghe lời.

Một hôm chủ nhật chàng đưa vợ đi chơi mát. Đi bên cạnh vợ nghiêm trang như một viên thâm phau, nói sẽ cười thầm, chàng phải cố giữ cách cử chỉ đứng đắn để khỏi mech lòng người yêu. Đến một cánh đồng cây cối mọc rườm rà rú xuống che khuất nơi lưu vực nhỏ như một con đường lém, chàng đứng gót, đứng ngắm rồi tấm tắc khen:

— Đẹp! Đẹp thực!

Nhưng vợ lại không cùng một ý tưởng, bay nói cho đúng chàng có ý tưởng gì về mỹ thuật, đập vào chàng mà bảo rằng:

— Nay cậu, cậu làm gì mà đứng ngày ra như người mơ mộng thế.

Hồng-sơn giật mình như tỉnh giấc, hổ, vợ.

— Mơ, bao gì?

— Nay cậu, rước sáng ngày cậu ăn như thế có hạn quá không?

Chàng áy yếm trả lời.

— Không bận đầu, em làm lúc gì cũng khéo cả.

— Nhưng ta về thôi, để tôi còn bảo nó đi chợ.

Thế là Hồng-sơn lủi thủi theo vợ về nhà.

Nhưng ý nghĩa những lạc thú trái ngược như thế buổi đầu có rất nhiều. Như hai người cảm hóa nhau, gần gần cũng có bớt. Nói cho đúng thì cái linh hồn dịu dàng của em đồng để bị cảm hóa hơn là cái tình thiết thực của vợ.

Đi chỉ mới lấy nhau được hai tháng, vợ tuy vẫn yêu chồng nhưng đã hơi lấy làm khó chịu về cái tình lẩn lẩn của chồng, nặng thường nói:

— Tôi không hiểu vì sao lúc nào cậu cũng ngắm cảnh cũng là vẽ tranh được? Chàng chỉ cười!

Lắm khi vì vô tình hay vì cố ý trên gheo chồng, nàng thấy chàng đứng đứng ngắm nghĩa chữa lại chỗ vẽ sai chừ, nàng gọi lại hoặc nhờ giữ mếp vải cũn cuốn « len », hoặc cầm đờ cái dây cho nàng lọc bột. Hễ rời tay một lát chàng chạy lại chỗ bức tranh thì nàng lại nùng nịu:

— Cậu yêu tranh hơn em à?

Chàng cười:

— Khi nào anh lại yêu thứ gì ngang được em, nhưng em cho phép anh vẽ cho xong đi đã.

— Không! cậu phải ngồi đây, đỡ em một tay không em giận.

Chàng chiều vợ đến nỗi đứng trước mặt vợ không dám tỏ ý thích tranh nữa, có khi nhân lúc vợ xuống bếp làm cơm, chàng vội chạy lại ngắm nghĩa bức họa cho chán mắt để khỏi nhơ.

Một đêm chàng ngủ vợ ngủ say rón rén dậy ra thắp đèn để chữa lại một nét mà chàng cho là chưa được. Bỗng vợ thức giấc không thấy chồng nằm ở giường vội hỏi:

(Xem trang sau)

Hai linh hồn

(Tiếp theo trang 7)

— Cậu đâu rồi?
 — Chẳng lo sợ cười gương-trả lời:
 — Cậu đây.
 Nhưng vợ đã đến sau lưng rồi, cần
 nhân trách chớng:
 — Cậu ham mê vẽ quá. Chả biết có
 ăn được tranh không mà cứ hí hục
 suốt ngày, mắt có sức khoẻ.
 Chẳng buồn râu:
 — Cậu chả thích gì chỉ thích có vẽ
 tranh, vợ cũng đến chiều cậu chứ.
 Vợ càng gắt:
 — Cậu phải biết, cậu không chăm chỉ
 giấy học, chăm bài vở thì không những
 lâu được bằng mà lại có khi phải
 cách bài nữa ấy chứ. Tôi từ mai tới
 không bằng lòng cậu vẽ nữa, còn thừa
 thì giờ lấy sách mà xem còn bổ ích
 hơn.

Hồng-sơn đứng nghe vợ cụ, hơi thấy
 nóng rột gắt lại:
 — Mẹ làm như mẹ là mẹ người ta
 ấy.
 — Thưa cậu tôi là vợ cậu. Tôi cần
 phải khuyên con cậu.
 Hồng-sơn càng tức giận, tính chàng
 xưa nay dạn-dàng là thế mà bỗng dỗi
 hẳn:
 — Tôi không khiến mẹ giầy. Tôi cứ
 vẽ.

— Á ! Thế à ! Thật thế à ?
 Vợ cầm phát con dao ở bàn bằm luôn
 mấy nhát vào bức tranh rách ra làm
 mấy mảnh.

Từ hôm sau trở đi Hồng-sơn không
 vẽ nữa, cũng không thích ngắm cảnh
 đẹp nữa.
 Mà không những không ai nghe thấy
 chàng hát, đến cái nụ cười cũng không
 thấy nở ở cặp môi kia.
 Hồng-sơn lấy vợ mới được ba tháng.

KHAI-HUNG

Đông - Mỹ

Nickelage en alliage su four réparation
 des cycles
 54 rue du Papier, Hanoi

Thử lại lần nữa, « Mondia » này, để tên và lót hơn các hiệu khác.
 Các loại dùng nước hoa gọi dân nên mới cho được hiệu này mà mua.
 Có bán khắp nơi
Đại lý độc quyền : LUNE FAT 23 hàng bạc

CUỘC CHỌ' - PHIÊN

của Phong - hóa tổ - chức

của TỬ-LY

Xuất một tháng giới, trên các mặt
 tường ở Hanoi, chỗ nào cũng thấy dán
 giấy quảng-cáo:
Cuộc chọ'-phiên ! Mới ! Lại !
 Của Phong-hóa tổ chức vào ngày 30
 tháng hai này.

châu thành một âm điệu khó tả, cái
 âm điệu ta thường được nghe lúc chợ
 tan. Ba ếch rúc đầu, đầu óc, chỉ có Lý
 Toét như không nghe thấy gì, dương
 to hai con mắt, nhia có này lại nhìn có
 khác, tâm tác khen:

cầm cái chôn, và ở tay giờ quy' nhiên
 lịch thông thư, vội chạy lại nhờ ông
 xem hộ mấy que cầu tài.
 Dương giờ bán truyền lý số công thầy
 bởi Vĩnh, Lý-Toét đã đến vô vào vai:
 — Nay cậu Ba ! Hãy lại đây mua mấy
 cái bũ đựng tương, rẻ lắm.

Phụ-nữ kén chồng

Hôm ba mươi, trước cửa nhà Khai-
 trí, người đến xem đông đến nỗi con
 rudi muốn bay qua cũng không có
 chỗ mà bay, con kiến muốn bò vào
 cũng không có chỗ mà bò.

Ba Ếch và Lý Toét đứng ngoài bàn
 thăm với nhau: «đông quá! đông quá!»
 Được một nỗi rằng Ba Ếch không phải
 là loài kiến, mà Lý Toét cũng không
 phải là loài rudi, nên không phải chịu
 số phận của hai loài ấy. Giá bỏ vào
 chắc là không được mà bay vào chắc
 cũng không được May mà Ếch không
 biết bò, Lý Toét không biết bay, cho
 nên vào được.

Vừa qua cửa, hai cô Phụ-nữ thời-dam
 đến đã chạy ra đón. Cô em đưa ra
 mấy gói hoa giấy:

— Các ông mua giúp.
 Ba Ếch trông toa giấy, rồi lại trông
 cô đẹp như hoa, mím cười:
 — Hoa giấy à! Hoa thật thì tôi mua.
 Có em chưa kịp giả đi, ôi, cô chị đã
 vồn vã:
 — Mọi hai ông vào trong này đã.
 Vui lắm; Phụ-nữ kén chồng.

Người phòng nhà không bao giờ làm
 mếch lòng, ban gái, nhất là khi nào
 bạn gái đẹp. Ba Ếch liền kéo Lý
 Toét theo chân hai cô.

Gián Phụ-nữ
 Trong một gian phòng nhỏ, các cô
 con gái kén chồng, đứng sắp hàng như
 một toan linh bằng gỗ. Có cô cao, có
 cô thấp lùn, có cô béo, có cô gầy,
 nhưng có nào cũng trẻ măng. Có trẻ
 nhất ước độ mười lăm, mà có hơn
 tuổi nhất cũng chỉ đến ngoài bốn mươi
 là cùng. Cứ năm phút, các cô lại cùng
 một lúc hô to như máy: «Em kén chồng,
 Em kén chồng».

Tiếng cao tiếng thấp, có tiếng dồn đã
 có tiếng the the, nhưng hợp lại với

— Thật là tiền sa!
 Bình phồm xorg, Lý Toét lại dương
 to hai con mắt, nhìn có này, nhìn có
 khác như muốn rết lại lần nữa xem có
 thật là tiền sa không, rồi lại tâm tác
 khen:

— Thật là tiền sa.
 Như thế đến năm sáu bản, bỗng Lý-
 Toét quay lại, đột ngột hỏi hai cô
 hương đạo:
 — Có bán không hai cô?
 Rồi Lý Toét đứng lại, hỏi những câu
 lần thên, Ba Ếch bảo ra, nhất định
 không ra, cứ đòi ở lại mua lấy mấy cô
 nàng bầu.
 Đứng chẳng được, Ba Ếch phải kéo
 Lý-Toét ra cửa phòng.

Gián chính

Trong gian phòng chính người đến
 xem đông như hội, mà có lẽ cũng
 không đông hơn được, vì cũng chỉ là
 cái hội.

Hai giấy bàn ngoài để bày phẩm vật kê
 sát vào hai bên tường, một bên bày các
 đồ đem bán, đầu giá một bên bày các
 đồ gửi đến dự vào cuộc thi vật lạ.

Lý-Toét trong trí còn đầy những bình
 ảnh các cô kén chồng, nợ nặc như
 người mất hồn, lấy tay dụi mắt chỏ
 vào một ông ăn vận ta, áo đen bóng,
 khăn lượt xếp, đeo mực kính, đứng
 ngồi dạo mạo sau một cái bàn trên bày
 thuốc lá, diều ống:

— Cậu Pa này, cái cô kia mới giầy
 nhí.

Ba Ếch nhìn Lý-Toét, rồi nhìn ông
 bên hàng, bật cười đáp:

— Cô nào? Ông Phạm-Quỳnh đấy!
 Ông Phạm-Quỳnh thấy nói đến tên
 mình, quay cổ lại, nhếch mép mỉm
 cười một cách khinh bỉ, giọng dặc lên
 tiếng thiết tha:

— Các ngài đi! quốc là nước, tùy là
 say. Các ngài nên bảo tôn lấy quốc túy,
 mua cho một ít thuốc, các ngài ôi!
 Giọng nói ông thiết tha, khiến cho Lý
 Toét cảm động quá, phải bỏ ra hai xu
 mua phòng thuốc nào hút chơi, nói
 cho đúng thì Lý-Toét đã đến con
 ngiên.

Còn Ba-Ếch nhắc thấy ông Vĩnh ngồi
 xếp hàng tròn bên cái chấp đèn, một tay

Ba Ếch quay lại thấy ông Ng-khắc.
 Hiểu ngồi trong đám bũ, chầu và vai,
 cái nhón cái nhỏ dúc các k'ều ở ng'ng'oi,
 hai con mắt lim dim, không ra thực
 cũng không ra ngủ, thỉnh thoảng lại
 thở dài:

— Đòi là giấc mộng Đàng chân!
 Thở dài xong, lịch như ông không
 chịu được được rồi buồn, ông lại cầm
 một cái bũ lên nhìn, thấy bũ không,
 ông lại đặt xuống thở dài:

— Đàng chân!
 Bên cạnh ông, là ông Ng-công-Tiểu.
 Ông đứng sau một cái bàn vuông trên
 bày mấy bát rượu, mấy cái nồi con
 kiểu mới, hai củ thủy-tên nhiều là ma
 không có bửa, và một đồng là với to.
 Luôn tay ông chỉ vào đồng là với, chỉ
 vào rồi ông hô to:

— Các ông trông. Thật là kỳ quan
 trong vũ trụ.

Lý Toét vốn có tính thiết thực, nhìn
 bũ ông Hiểu, rồi lại nhìn rượu ông
 Tiểu, trong trí không nảy ra được một ý
 kiến mới:

— Hay là ta mua rượu ông Tiểu đem
 đựng vào lũ ông Hiểu?
 — Thế thì tiện lắm, mà rượu lại thêm
 thơm.

Nhưng đến lúc Lý-Toét lại hỏi mua
 bũ, ông Hiểu chỉ té nửa con mắt, sẽ
 nói:

— Hũ là mộng.
 Lý-Toét không làm thế ào được
 đành óm lòng thắt vơng, đứng giầy.

Ngay lúc ấy, có một ông đồ, đội mũ
 tây, tay cắp mấy tờ Đông-phương, vừa
 chạy vừa rao:

— Ai mua đại ra mua! Ai mua đại ra
 mua! Hứa-hồng chín mươi chín phần
 trăm!

Nhưng rao mãi cũng không ai hỏi
 đến, Lý Toét trong thấy cũng thương
 hại.

Ba Ếch mím cười gọi lại:
 — Đại bán bao nhiêu?
 — Băm ba xu.
 — Thế thì chín mươi chín phần trăm
 đi, còn bao nhiêu tôi mua.

Ông đồ nọ, tính mãi không ra, mà
 đến bây giờ ông cũng vẫn còn tỉnh,
 vẫn không ra.

Bỗng thấy tiếng ồn ào. Người đi xem
 xúm đông xúm òo chung quanh hai ông
 đồ đương cãi nhau. Ba Ếch nhìn kỹ,

